

Hibru **Hibru bin bi Krai k'id ar midelak** **okok kirop mij nu kil tikak**

God Ni ne cinop minim tep ñak

¹ Ned God ne apis based cin Juda bin bi okok kirop minim agnig, bi minim agep ne okok ar ke ke gos ñek, kiri niñil ag ñöligipal.

² Pen ñin kisen midobin aul, Ni ne ke ag yokek apil cinop minim ag ñib. God agek, Ni ne karip lim tap okok magilsek birarik ped okok gi lak. God agek, Ni ne karip lim tap okok magilsek kod midenigab.

³ Nap melik kib sek mideb rek ak, Ni ak rek nep melik kib sek mideb. Nap bi ti gep bi rek mideb ak, Ni ne aknib rek nep mideb. Ni minim kilis yib ne agek, karip lim tap okok magilsek midep nep mideb. Ni ne apil, cinop bin bi magilsek nen agil kimil, bin bi magilsek okok tap si tap timel gipal okok magilsek lig gi ke okok yokil, kauyan warik ap ran Nap kilis ke sek mideb ak ñinmagil yipid pis ken ar ne eip bisig gil midebir.

Ejol okok piyak rek midebal; God Ni ne Bi Kib yib mideb

⁴ God ne gek, Krai ne ejol okok rek mer; ne Bi Kib mideb. God ne Krai nop Ni yad agak ak, yib ne ejol yib rek mer; yib ne i ar oklan siñak mideb.

⁵ God Minim dai alap God minim agil agak,

“Yad miñi nep agebin, nak Ñi yad mideban,
yad Nap nak midebin,” agak.

Pen minim nibak God ne ejol alap ma agak.

⁶ Pen Ñi ne ned ak lim dai aul ag yokniḡ gak ñin
ak, God ne ejol ne k̄rop agak,

“God ejol okok maḡlsek ȳb nop agel ar amnaḡ,”
agak.

⁷ Pen ejol okok minim aḡl God agak,

“God ejol ne okok gek,

ñin alap ȳigen rek d̄il opal.

Wög ḡi ñeb bi ne okok gek,

ñin alap mab m̄laḡ rek d̄il opal,” agak.

⁸ Pen God ne Ñi ne nop minim aḡl agak,

“Nak God. Nak Kiḡ per nep per nep mid̄il,

bin bi nak okok per nep kod m̄denḡan.

Bin bi nak kod mid̄il, ḡi tep ḡil,

ȳip̄d̄ ḡil nep ḡil, kod m̄denḡan.

⁹ Bin bi ḡi tep gel,

nak miñ miñ ḡipan,

pen bin bi tap si tap timel gel,

nak m̄lik kabiam n̄pan.

Nib ak, yad, God nak, gen,

nak nep Bi Kib ke ȳb m̄deban;

bi niḡep nak okok mok nak okok m̄debal,”
agak.

¹⁰ God minim ognap sek aḡl agak,

“Bi Kib, nak ke birar̄ik ped okok nep mid̄il,

lim dai waḡin aul ḡi l̄il, seb kab siḡak
ñinmaḡil nak ḡi linak.

¹¹⁻¹² Tap nib okok won alap mid̄il, k̄r ḡinḡ geb,
pen nak m̄dep nep m̄denḡan.

Tap nib okok, waliḡ aj̄il li yapek,

tig asik ke sɨŋak lil, kisen nib tol gɨpal rek,
gɨnɨgan.

Pen nak Bi Kɨb, ned mɨdelɨgɨpan rek,
mɨñi nib aknɨb rek nep mɨdeban;

ke alap ma lɨnɨgan; mɨñi mɨdeban rek

kisen nib aknɨb rek nep per nep per nep
mɨdenɨgan,” agak.

¹³ God Mɨnɨm dai alap God mɨnɨm agɨl agak,

“Nak ñɨnmagɨl yɨpɨd pɨs yad sɨŋaul bisɨg mɨdek,
tap tari tari nep kausal maual rek mɨdeb okok
magɨlsek,

talak mɨgan nak okok lɨnɨgain,” agak.

Pen mɨnɨm nibak God ne ejol alap ma agak.

¹⁴ Nɨb ak, ejol okok tari rek mɨdebal? God kɨrop
ag yokek, nop wög gɨ ñɨlɨg gɨ, bin bi Kraiss dɨ
komɨŋ yokek seb kab ar alaŋ sɨŋak God eip per
nep komɨŋ mɨdenɨgal bin bi okok kɨrop gɨ ñɨbal.

2

God cɨnop dak ak tap kɨb yɨb

¹ Nɨb ak, mɨnɨm ag ñel nɨpɨn ak, nɨŋ dɨ kilɨs
gɨl, gos nɨŋlɨg gɨ nep mɨdon. Pen nɨŋ dɨ tep ma
gɨnɨgabɨn ak, gos esek ar ognap nɨŋɨl, mɨnɨm esek
pɨs kɨd okok amnɨn rek lɨp.

² Ejol okok nep lo mɨnɨm ak damɨl, Mosɨs nop
ñɨlak ak pen mɨnɨm nibak mɨnɨm nɨŋɨd nep
mɨdek nɨŋlɨg gɨ, bin bi mɨnɨm nibak won alap
ageb rek ma gɨlak okok abe, bin bi won alap tɨb
tɨklak okok abe, yur pen dɨlak.

³ Nɨb ak, cɨn God Ñɨ ne mɨnɨm tep dowɨp
ak kɨrɨg genɨgabɨn ak, cɨn komɨŋ amjɨn rek ma
lɨnɨgab. Bi Kɨb ne ke mɨnɨm nibak dad apek, bin

bî mînim ne nîbak nîjîlak okok, mînim nîjîd yîb nîbak nîjînimîb, agîl, cînop ag ñî tep gîlak.

⁴ Pen gos kîri ak nep nîjîl ma aglak; God kîrop eip mîdek nîjîg gî, tap nîjep ma nîjep rek ognap gîlig gî, tap ma gep rek ognap gîlig gî, cînop ag ñîlak. God gos ne ke nîjîl Kaun Sîj ne ak bin bî ognap tap tep ñek, ke yîb gelak ak, ak rek nep nîjînok. Nîb ak me, Krais mînim tep ak nîjîd yîb agebal, agîl nîjînok.

Jisas cînop tau adîk dîl cînop ai mam yad agîp

⁵ Pen God cînop dî ne eip seb kab ar alañ sîjak lek per nep mîdenîgabîn mînim agebin ar ak, ejol okok bî kîb ar oklan rek, cîn pîyak rek, ma mîdonîgabîn.

⁶ Mînim ar nîbak, God Mînim ak ñu kîl tîkîl aglak,

“God. Nak bin bî okok kîrop gos nîjîl dîpan.

Pen kîri nak ke rek ma mîdebal;
kîri bin bî yokop rek ak,

nak tari gînîg kîrop kod mîd tep gîpan?

⁷ Nak genak, won ulep alap ejol okok bî kîb rek mîdelak,

bin bî okok pîyak sîjak rek mîdelak ak
pen mîñî bin bî okok kîrop gek, kîri yîb mîdek,

⁸ tap magîlsek okok kod mîdenîgal,” aglak.
God gek bin bî tap magîlsek okok kod mîdenîgal,
aglak ak nîjîl cîn nîpîn tap magîlsek bin bî mok
kîri sîjak mîdenîgab. Pen mîñî cîn nîpîn tap
magîlsek bin bî mok kîri sîjak ma mîdeb.

⁹ Pen Jisas gak ak nîpîn. God Jisas nop ag yokek
lîm dai ar wagîn aul apîl mîdek ñîn ak, ejol okok
bin bî kîb rek mîdelak; Jisas ne bî yokop sîkol

rek m̄idek. Pen God ne bin b̄i ȳim̄ig n̄iḡip rek, Jisas bin b̄i maḡisek okok d̄i kom̄iḡ yokn̄im, aḡil, yur k̄ib d̄il k̄imek, God gek m̄iñi B̄i K̄ib mel̄ik sek m̄ideb n̄iḡlig ḡi, ȳib ne agel ar ameb.

¹⁰ God ne tap okok maḡisek ḡi l̄il kod m̄ideb ak, bin b̄i koḡai nep d̄i kar̄ip l̄im tep ȳib ne ak d̄i l̄in̄ig, Jisas ag yokek ap̄il yur ke ȳib dek, God nop kau tep ke ȳib ne ke ak ñak. Tari ḡin̄ig: Jisas ne ke gak m̄in̄im tep ak n̄iḡ d̄il, bin b̄i koḡai nep kau tep ke ȳib n̄ibak Jisas eip am m̄iden̄igal.

¹¹ Pen bin b̄i tap si tap t̄imel ac̄ir ak l̄ig ḡi yokeb B̄i n̄ibak abe, bin b̄i m̄iñi ac̄ir sek ma m̄idebal okok abe, Nap k̄iri nok̄im. N̄ib ak, Jisas bin b̄i n̄ib okok k̄irop, ai mam yad s̄ikop okok, aḡil agek nop nab̄iḡ ma ḡip.

¹² Jisas ne God nop agak,

“Ai mam s̄ikop yad okok k̄irop kes̄im nak ak d̄il
ȳib nak ak ag ñ̄in̄igain;
nep sobok ḡin̄ig moḡim ḡil, k̄imep aḡlig ḡi,
ȳib nep agen ar amn̄igab,” agak.

¹³ Pen m̄in̄im alap agak,

“God ne ȳip kod tep ḡin̄igab, aḡil gos ak n̄iḡil,
gos sek m̄iden̄igain,” agak.

Pen m̄in̄im alap agak,

“God ñ̄i pai ȳip ñak okok eip m̄idebin aul,” agak.

Krais bin b̄i d̄in̄im, aḡil, b̄i rek m̄ib goḡ l̄il, owak

¹⁴ “Ñ̄i pai ȳip ñak” agak ñ̄i pai n̄ib okok k̄iri bin b̄i ȳib ak me, ne b̄i ȳib alap l̄il ap̄il, Seten bin b̄i l̄ip ḡi dek k̄imbal b̄i ak nop ñ̄ag pak l̄in̄ig k̄imak.

¹⁵ N̄ig gek me, bin b̄i k̄imn̄igabin, aḡil, per nep gos par n̄iḡil b̄i naḡiman rek m̄idebal okok, k̄irop

wisib yokek per per nep komiη midenimel rek lip.

¹⁶ Pen Krai nīg gak ak, ejol okok di tep ginim, agil, ma gak; Ebraham ñi pai di tep ginim, agil, nīg gak.

¹⁷ Ar nibak nep, Krai apil cin ai mam ne midobin rek bi yib rek lil, bi God nop tap sobok gep tep yib ak midil, bin bi mid tep ma gipal okok kirop yimig niηil di tep gil, per nep God nop wög gi ñi tep gilig gi midek, God ne bin bi tap si tap timel gipal okok gac nibak niηil kirig ginigab.

¹⁸ Pen apil lim dai ar wagin aul midil, cinop miker tari tari gip ak, nop ak rek nep gek ne ke niη tep gip rek, cinop yimig niηil kod mid tep ginigab.

3

Jisas bi kib; Mosis bi sikol

¹ Ai mam sikop yad. God nibep ak rek nep minim tep ne agek, cin God bin bi ne ke midobin. Jisas ne bi God minim tep dam ñeb bi ak. Jisas ne bi God nop tap sobok gep bi kib yib ak. Cin Jisas minim tep ak niη dil, God Minim ageb rek nep ginigaun ak, Jisas ne per nep cinop gi ñib. Nib ak, nibi per nep Jisas nop nep gos niηlig gi mideninib.

² Mosis God minim agak ak niηil, God bin bi ne dil kod mid tep goligip. Nig aknib rek nep Jisas God minim agak ak niηil magilsek gi tep gak. God Jisas nop wög nibak ag lak.

³ Bi alap karip gi linigab ak, bin bi okok niηil karip yib agel ar ma amnigab; bi alap karip gi

linigab ak, bin bi okok niñil bi nibak nep yib ne agel ar amnigab. Ar nibak rek nep, God Mosis nop di tep gil gek, bin bi Mosis bi kib apal; pen Jisas yib kib yib mideb rek, bin bi yib ne agel ar i oklan sijnak amnan.

⁴ Karip kineb alap ke misen ma lip; bi gi lel mideb. Ar nibak rek nep, tap tari tari mideb okok magilsek God ne gi lek mideb.

⁵ Mosis God bin bi ne nab sijnak wög gi ñi tep gilig gi, God cinop kisen minim tari agnigab ak, minim tep ognap ag ñak.

⁶ Pen Krais God Ni ne yipid gil mideb ak me, cinop God wagin ne midobin okok, bi karip nap nib rek midil kod mid tep gip. Tap tep kisen dinigabin ak niñ dil gos sek midenigabin ak, bin bi ne nep midenigabin.

God minim tep ak niñ dilig gi midil, ma kirig ginimb

⁷ Nib ak, Kaun Sijn agak rek niñin. Ne agak,
“Niñ aul God minim peyig niñenimb ak,
minim ne ak niñ dinimb.

⁸⁻⁹ Napis nased sikop birarik nep,
mi ñin juil omal (40) miñ mab kab nep mideb
nab okok midelak,
kirop tap ma gep rek okok gilig gi, kod mid tep
ginek ak pen
God ne cinop tari ginigab, agil, minim yad ak
ma niñil,
gos kiri ke nep niñil gel amoligip.
Napis nased sikop gilak rek ak, nibi God
minim ma ag junimb.

10 Nig gelak, yad napıs nased sikop okok niñen m+lik yapek agnek,
 ‘Kiri per nep yip yo niñil, minim yad kisen ma gipal,’ agnek.

11 Nig gelak, yad kirop niñen m+lik yapek,
 ‘Karip lim tep amil, yad eip midil,
 ake lil mid tep ginimel, agnek ak, ma amnigal,’
 agnek.

Mnim kilis agil pis nep mer agnek!” agak.

12 Nib ak, ai mam sikop. Tap si tap timel gil,
 God komin middeb ak minim ne ak kirig gil, gos
 nibi ke niñnimib rek lip ak, niñ tep ginimib.

13 God Minim dai agesin ak ageb, “Ñin aul
 God minim peyig niñnimib ak, minim ne ak
 niñ dinimib,” ageb. Nib ak, miñi cin “Ñin aul”
 midobin ak, per per ñin nokim nokim nanai
 namam sikop eip Kraiss minim tep ak ag amil
 apil gil, pen pen ag ñil, gos sek midenimib. Mer
 ak, Seten nibep tap si tap timel gep minim esek
 ognap agil nibep lip gi dad amek, Kraiss minim
 tep ak kirig ginigabim.

14 Ned Kraiss minim tep ne ak niñil, minim ne
 niñ di kilis gil, nop cig tep ginok ak rek, kisen
 per nep kilis gil nib aknib rek nep Kraiss minim
 tep ne ak niñ di kilis gil, nop cig tep gil gos sek
 midenigabin ak, Kraiss bin bi ne midil nop eip jim
 ñil wög ginigabin.

15 God Minim dai agesin ak ageb,
 “Ñin aul God minim peyig niñnimib ak,
 minim ne ak niñ dinimib.
 Napıs nased sikop birarik nep,

God ne cınop tari gınıgab, agıl, mınım yad ak ma nıñıl,

gos kırı ke nep nıñıl gel amolıgıp.

Napıs nased sıkop gılak rek ak, nıbi God mınım ma ag junımıb,” agak.

¹⁶ Mosıs ne Isrel bin bı dıl Ijip nıb dowak bin bı nıb okok nep magılsek God mınım nıñıl yo nıñlak.

¹⁷ Mı ñın juıl omal (40) Isrel bin bı tap si tap tımel gı mıdel, God kırop mılık yaplıg gı mıdek nıñlıg gı, mıñ mab kab nep mıdolıgıp nab okok mıdıl konıai nep kım saklak.

¹⁸ Pen Isrel bin bı per nep God nop yo nıñıl, mınım ne agak rek ma gılak ak me, God ne mınım kılıs agıp, “Yad nıbeb nıñen mılık yowıp. Karıp lım tep amıl, yad eip mıdıl ake lıl mıd tep gınımıb agnek ak, ma amnıgabım,” agıl, pıs nep mer agak.

¹⁹ Nıb ak nıpın, mınım ne ma nıñ dılak ak me, am karıp lım tep ake lıl mıd tep geblap sıñak amımel rek ma lak.

4

¹ “Nıbi karıp lım tep amıl, yad eip mıdıl ake lıl mıd tep gınıgabım,” agak mınım ak Isrel napıs nased sıkop ma nıñ dılak. Pen mıñi God cınop nep mınım nıñıd nıbak ageb. Nıb ak, nıbi magılsek nıñ tep gınımıb, cın magılsek karıp lım tep amıl, God eip mıdıl ake lıl mıd tep gın, agıl gos nıñnımıb. Nıbi nıñ tep gınımıb, God nıbeb, “Bin bı wagın nokım alap tap tep ñınıgain agnek ak ma dınıgabım,” nıbeb nıb agnımıñ rek lıp.

² God gek Krais m̄n̄m tep ak Isrel bin b̄i k̄rop ag ñel n̄ñlak rek, c̄nop ak rek nep Krais m̄n̄m tep ak ag ñel n̄ñnok. Pen Isrel bin b̄i Krais m̄n̄m tep ak n̄ñil, n̄ñid ageb, aḡil, ma n̄ñ d̄ilak. N̄b ak, Krais m̄n̄m tep ak k̄rop ma ḡi ñak.

³ Pen c̄n bin b̄i Krais m̄n̄m tep ak n̄ñil, n̄ñid ageb, aḡil n̄ñ d̄ip̄in okok, God ne aḡil, “N̄bi kar̄ip̄ l̄m tep am̄il, yad eip m̄d̄il ake l̄l m̄d̄ tep ḡin̄gab̄m,” agak ak, m̄n̄m n̄ñid n̄bak rek ḡin̄gab̄n. God agak,

“N̄ig gelak, yad k̄rop n̄ñen m̄l̄ik yapek,

‘ “Kar̄ip̄ l̄m tep am̄il, yad eip m̄d̄il,

ake l̄l m̄d̄ tep ḡin̄gal,” agnek ak, ma am̄n̄gal,’
agnek.

M̄n̄m k̄l̄is aḡil p̄is nep mer agnek!” agak.

God n̄b agak ak pen ne b̄irar̄ik ped okok kar̄ip̄ l̄m aul ma ḡi lak ñ̄n ak, tap maḡilsek ḡin̄gab̄ okok maḡilsek b̄ir gos n̄ñil ḡin̄gain agak.

⁴ God M̄n̄m ak dai alap ud̄in l̄i n̄ñil, ñ̄n ar oñid ak m̄n̄m ognap n̄ñn̄gan. M̄n̄m n̄bak ñ̄u k̄il t̄ik̄il aglak, “God ñ̄n akn̄b kagol oñid kar̄ip̄ l̄m tap okok maḡilsek ḡi l̄i sak̄il, ñ̄n ar oñid ak ake l̄n̄m, aḡil, yokop m̄dek,” aglak.

⁵ Pen God M̄n̄m dai m̄dar̄ik nep agesin n̄bak, God agak, “Kar̄ip̄ l̄m tep am̄il, yad eip m̄d̄il, ake l̄l m̄d̄ tep ḡin̄gal agnek ak, ma am̄n̄gal,” agak.

⁶ God gek Krais m̄n̄m tep ak Isrel bin b̄i k̄rop ag ñ̄lak pen n̄ñil, n̄ñid ageb, aḡil, ma n̄ñ d̄ilak. N̄b ak me, kar̄ip̄ l̄m tep am̄il, God eip m̄d̄il ake l̄l m̄d̄ tep ḡiplap ak, ma am̄n̄lak. Pen bin b̄i ke n̄b ognap am̄n̄gal.

⁷ Nɪb ak, bin bɪ mɪnɪm ne nɪŋɪl kɪrɪg gɪlak okok kɪmel, mɪ koŋai nep yɪnek, based acɪk Depid God Mɪnɪm ñu kɪl tɪkɪl, mɪnɪm won mɪñi nep agesin ak agɪl agak,

“Ñɪn aul God mɪnɪm peyɪg nɪŋenɪmɪb ak,
mɪnɪm ne ak nɪŋ dɪnɪmɪb.

God mɪnɪm ne nɪŋenɪmɪb ak,
yɪrɪk gɪp agɪl ma yo nɪŋnɪmɪb,” agak.

Pen God kauyaŋ, “Ñɪn aul” agak ak me, cɪn nɪpɪn, ñɪn ne bin bɪ dɪnɪgab ñɪn ak ma owɪp; mɪdep nep mɪdeb.

⁸ Pen nɪbi agnɪgabɪm, “God bɪrarɪk nep, ‘Karɪp lɪm tep amɪl, yad eip mɪdɪl ake lɪl, mɪd tep gɪnɪgabɪm,’ agak ak, bɪ kɪb Josua apɪs based sɪkop kɪrop dam karɪp lɪm Kenan amek, mɪd tep gɪlak ar ak agak,” agnɪgabɪm. Pen ñɪn nɪbak nep ma agak; kɪri amɪl karɪp lɪm Kenan mɪdel nɪŋlɪg gɪ, mɪnɪm nɪbak kauyaŋ agak.

⁹ Nɪb ak, God ne ñɪn ar oŋɪd ak ake lɪl mɪd tep gak rek, bin bɪ ne ak rek nep ake lɪl mɪd tep gɪnɪgal.

¹⁰ God ñɪn kagol oŋɪd wög gɪl, ñɪn ar oŋɪd ak ake lɪl yokop mɪdek rek, bin bɪ an an God karɪp lɪm tep sɪŋak amnɪgal okok, kɪri nɪb aknɪb rek nep wög gɪpal ak kɪrɪg gɪl, ake lɪl, yokop am ne eip mɪd tep gɪnɪgal.

¹¹ Nɪb ak, karɪp lɪm tep nɪbak amɪl, God eip mɪdɪl ake lɪl mɪd tep gɪnɪgabɪn agak mɪnɪm ak, nɪŋ dɪ kɪlɪs gɪl, kɪlɪs gɪl God Mɪnɪm ageb rek nep gɪlɪg gɪ mɪdon. Nɪg aknɪb rek genɪgabɪn ak, Isrel bin bɪ ned God mɪnɪm agak ak ma nɪŋ dɪl, karɪp

līm tep ma amīl, ap yap paklak rek ak, cīn bin bī nokīm alap aknīb rek ma gīnīmīn.

¹² Tari gīnīg: God Mīnīm ak komīn nep mīdeb. God Mīnīm ak, tap tari gīnīg gīnīgab. Tu par kīd okok magīlsek arīk gīp; God Mīnīm ak kīd yīb. Nab cīnop eyaŋ amīl, gos tīmīd mīdmagīl ke līl kaun ke līl gīnīgab; nab cīnop eyaŋ amīl, tīnīl gol ke līl tīnīl sīlom ke līl gīnīgab; nab cīnop eyaŋ amīl, gos tep nīpīn aka gos tīmel nīpīn ak, dī mīseŋ lek nīn tep gīnīgabīn.

¹³ Tari tari genīgabīn okok, God nīn mīdeb nīnīg gī gīnīgabīn; kapkap we gīl gījīn rek ma līp. Pen ne nep cīnop mīnīm kīb agīl, tap tari tari gīpīn mīnīm ak ag nīnek nīnīg gī nop ag nīnīgabīn.

Jisas God nop tap sobok gep Bī Kīb yīb mīdeb

¹⁴ Nīb ak, God Nop Tap Sobok Gep Bī Kīb Yīb cīn ak, God Nī ne Jisas ak, amīl Nap eip mīdeb rek, Krais mīnīm tep nīn dīpīn ak, nīn dī kīlīs gīlīg gī mīdon.

¹⁵ God Nop Tap Sobok Gep Bī Kīb Yīb cīn ak apīl līm dai ar wagīn aul mīdolīgīp rek, tap si tap tīmel cīnop līp gī dī amnīmīn rek līp okok abe, mīker cīnop tari tari gīp okok abe, nop ak rek nep gak ak pen ne gī tīmel ma gak. Nīb ak, mīker tari tari cīnop gīnīgab ak, God Nop Tap Sobok Gep Bī Kīb Yīb cīn ak nīn tep gīp rek, cīnop yīmīg yīb nīnīl,

¹⁶ bī nab nīb cīn tep yīb ak mīdeb. Nīb ak, cīn gac sek mīdobīn ak, God nop pīrīkīl, ma kīrīg gīn. God cīnop yīmīg nīnīl, Nī ne nop ag yokek apīl kīmak rek, God sea kīn bīsīg mīdeb ulep sīŋak

amenigabın ak, ne cınop yımıg nıñıl dı tep gıl
kod mıd tep gek kapkap mıd tep gınıgabın.

5

¹ Bı God nop tap sobok gep bı kıb okok magılsek, bı yokop bin bı nab okok nıb ak pen God kırop ag lek, bı nab nıb mıdıl wög ne ak gıpal. Bın bı tap si tap tımel gıpal ak nıñıl, kaj meme aka kaj sipsip dap bı God nop tap sobok gep bı kıb okok kırop ñel, kırı pen bıd ar ak pak dagıl, God nop sobok gı ñıbal. Wög kırı alap pen, bin bı God nop gos nıñel tep gek, tap oğnap dap bı God nop tap sobok gep bı kıb okok kırop ñel kırı tap nıb okok God nop sobok gı ñıbal.

²⁻³ Pen bı God nop tap sobok gep bı kıb nıb okok, kırı ke bı yıb mıdebal ak me, kırı ke ak rek nep tap si tap tımel gıpal. Nıb ak, bin bı oğnap okok tap si tap tımel kırı gıpal ak abe, kırı ke tap si tap tımel gıpal ak abe gos nıñıl, God nop tap sobok gı ñıbal. Nıb ak, bin bı nıñ tep ma gıpal okok ap yap paknıg gınıgal ak, God nop tap sobok gep bı kıb okok kırop yımıg nıñıl, mınım sısain apal.

⁴ Kırı ke, bı kıb mıdon, agıl, wög nıbak ma dıpal; God Eron nop ag lek wög nıbak goliğıp rek, kırop nıg aknıb rek nep ag lek gıpal.

⁵ Ar nıbak nep, Krais ne ke, yad bı God nop tap sobok gep bı kıb yıb mıdenım, agıl ma agak; God nep nop agak,

“Nak Ñı yad;
mıñı yad Nap nak,” agak.

⁶ Pen God M̄n̄m̄ ak dai alap ud̄n̄ l̄i n̄īj̄l̄, God m̄n̄m̄ alap sek agak ak n̄īp̄n̄. Ñ̄ī ne nop agak, “Melkisedek ne ȳīp̄ tap sobok gep b̄ī m̄īdolīḡīp̄ rek ak, nak ȳīp̄ tap sobok gep b̄ī per per nep m̄īden̄gan,” agak.

⁷ Pen Jisas l̄im̄ dai ar waḡin̄ aul m̄īd̄il̄, nop ñ̄agn̄iḡ gelak, Nap nop s̄il̄ agl̄iḡ ḡī, meg m̄igan̄ dap ran̄il̄ sobok ḡil̄iḡ ḡī m̄idek. Nap nop ag n̄īj̄l̄ agak, “Ȳīp̄ kod m̄iden̄m̄in̄. Pen n̄īb̄ n̄īb̄ ḡin̄m̄in̄ ma agebin; nak ke gos n̄ipan̄ rek ȳīp̄ ḡin̄m̄in̄,” agak. Jisas n̄īb̄ agek, God m̄n̄m̄ nop n̄īj̄l̄, ag n̄īj̄ak̄ rek nep gak.

⁸ Jisas ne God Ñ̄ī ne ȳīb̄ ak pen ne m̄iker̄ d̄il̄ koslam̄ m̄idolīḡīp̄ ak, yad titi ḡil̄ Bīñen̄ m̄in̄im̄ agn̄igab̄ rek ḡin̄gain̄, aḡil̄ gos n̄īj̄l̄, n̄iḡ akn̄īb̄ rek nep gek.

⁹ Pen Nap m̄in̄im̄ tari agak, maḡil̄sek̄ gak ak me, ne bin̄ b̄ī m̄n̄m̄ ne n̄īj̄ d̄il̄ k̄isen̄ ḡīpal̄ okok t̄iḡ as̄ik̄ yokek, k̄irī kar̄ip̄ l̄im̄ tep seb kab ar alañ̄ s̄ījak̄ am̄il̄ per per nep kom̄īj̄ nep m̄īd̄ tep ḡin̄gal̄.

¹⁰ Pen ar n̄ibak̄ nep, God Jisas nop agak, “Melkisedek ne ȳīp̄ tap sobok gep b̄ī m̄īdolīḡīp̄ rek ak, nak ȳīp̄ tap sobok gep b̄ī k̄īb̄ ȳīb̄ m̄iden̄gan,” agak.

God m̄n̄m̄ ȳīb̄m̄ ȳīb̄ ak n̄īj̄ tep ḡil̄, n̄īj̄ d̄ī w̄ös ḡin̄m̄īb̄

¹¹ M̄n̄m̄ ñ̄ū k̄il̄ t̄ikebin̄ n̄īb̄ aul rek koñaī m̄ideb̄ ak pen kasek ma n̄īp̄m̄ ak rek, koslam̄ agen n̄īj̄n̄igab̄im̄.

12 Nibep God M+nim per ag ñibin ak, nibi nin tep gil bin bi ognap kirop ag ñibkep ak pen kasek ma nipim rek, m+nim ned nipek m+nim ak nibep kauyan ag ñin. Miñi tap kilis tegilpkep ak pen miñi ci nep tegil midebim.

13 Ñi painan ci tegil nep midebal okok, miñ ar ak tep, miñ ar ak timel, agil ma nipal.

14 Pen bin bi gos sek okok gi damil, ar ak gep, ar ak ma gep, agil nin tep gipal. Kiri tap magil yib ñibal.

6

God m+nim yibim ak nin din

1 Krai m+nim tep nibep per ag ñibal okok, kauyan agil kauyan agil ma agnigain. Karip ginig, sap pinil nig kauyan tig juil, kauyan ak pinil nig, kauyan ak pinil nig, ma gipal. Nib ak, cin ke nep kil tep gil me, God bin bi ne midenigabin, ag gos ninoligipin ak pis nep kirig gil, God Ñi ne nop ag yokek cinop nen agil kimak m+nim tep ak pis nep nin din. Sap ak tig juil, tol gil, tig juil, tol gil, aknib ma gin.

2 Ñig pakpal m+nim ak; God kirop di tep ginim, agil, ñinmagil nabic ar lipal m+nim ak; bin bi kimil warikpal m+nim ak; God bin bi magilsek m+nim kib agil kirop nonim lek ognap yur per dinigal m+nim ak; m+nim nibak kauyan ma agnigain. Krai m+nim tep ned nipek nib okok, gos nin nep midlig gi, Krai m+nim tep ognap sek ninigabim ak tep.

3 Nib ak, God cinop kod midek ninlig gi, Krai m+nim tep ognap sek ag ñon ninigabim.

⁴ Bin bi Kraiss m̄n̄m tep ne n̄n̄ d̄il, k̄isen kir̄ig ḡn̄gal okok, k̄iri kauyan tap si tap t̄imel ḡpal ak c̄ib n̄n̄l, Kraiss m̄n̄m tep ne ak ma n̄n̄ d̄n̄gal. K̄iri God mel̄ik tep ne ak b̄ir n̄n̄lak; God tap tep seb kab ar alañ n̄b ñ̄b ak b̄ir n̄n̄lak; Kaun Siñ ne k̄irop nab adañ b̄ir owak.

⁵ God M̄n̄m tep ak ȳidek ȳib ḡp ak b̄ir n̄n̄lak; God ne bin b̄i kar̄ip l̄im waḡin aul kod m̄den̄gab ak, k̄ilis ne ak b̄ir n̄n̄lak.

⁶ Tap n̄b okok maḡisek b̄ir n̄n̄lak ak pen Kraiss m̄n̄m tep ak kir̄ig ḡlak. N̄b ak, k̄iri kauyan tap si tap t̄imel ḡpal ak c̄ib n̄n̄l, Kraiss m̄n̄m tep ne ak ma n̄n̄ d̄n̄gal. Tari ḡn̄g: God Ñ̄i ne ak kauyan mab kros bak alañ ñ̄ag pak lel bin bi okok nop ag jun̄gal.

⁷ L̄im s̄ñak ȳn̄ ȳimel, m̄ñab pakl̄ig ḡi pakl̄ig ḡi, ȳn̄ tan tep ḡil tap maḡil p̄il tep gek, bin bi ñ̄i pai w̄ög n̄bak ñ̄n̄g ḡpal okok ñ̄n̄gal. N̄ig gek God l̄im n̄bak m̄ñ m̄ñ ḡil tap tep ñ̄n̄gab.

⁸ Pen l̄im s̄ñak ȳn̄ ȳimel, m̄ñab pakl̄ig ḡi pakl̄ig ḡi, k̄ip̄il ñ̄u ñ̄u sek okok nep tanek, tap maḡil ma p̄ln̄gab ak, l̄im n̄bak l̄im t̄imel ȳib. God l̄im n̄bak m̄n̄m k̄ilis agek mab ke eyañ ȳinn̄m̄n̄ rek l̄ip.

⁹ Pen bi n̄ñeb tep yad okok. M̄n̄m k̄ib rek agob̄in ak pen n̄bi ke Kraiss m̄n̄m tep ak kir̄ig ḡp̄im, aḡil ma agob̄in; n̄n̄ tep ḡn̄m̄b, aḡil agob̄in. Tari ḡn̄g: Kraiss bin b̄i ne m̄d̄il, bin b̄i ne okok ḡpal rek ḡp̄im ak n̄p̄in.

¹⁰ God abramek ma ḡn̄gab; ageb rek nep ḡn̄gab. N̄bi ned God nop w̄ög ḡil, m̄dmaḡil l̄il, bin bi ne k̄irop d̄i tep ḡil ḡi ñ̄bek ak abe, m̄ñi ak

rek nep di tep gıl gi ñibim ak abe, ne saköl ma ginigab.

¹¹ Pen cinop tep ginigab ak, nıbi magılsek ar nibak nep per nep gılig gi mid damıl mid damıl, amıl God eip per nep mid tep gin, ag gos nıpım rek, ginigab.

¹² Nıbep yirik marik ginimın rek lip ak, nın tep ginimıb. Krais mınım tep ne ak nın di kılıs gıl, miker apek kılıs gıl gos sek midebal bin bı okok, God tap tep ñinigain agak ak dınıgal. Nıbi nib aknıb rek nep gılig gi midem, nıbep tap tep nibak ñinigab.

¹³ God based acık Ebrahim nop mınım nınid ak agnıg, bı kib God rek alap sek ma midek nınıl, bin bı ognap yıb kirop ma agak; yıb ne ke agıl agak,

¹⁴ “Yad midebin rek, nep mınım nınid yıb agebin, nep kod miden nınılg gi, bin bı nak konai yıb midenıgal,” agak.

¹⁵ Ebrahim mınım ne nibak nınıl, kapkap kod midek midek, God tap tep agak ak dak.

¹⁶ Cın bin bı, mınım kılıs nınid yıb agnıg, bı pobın alap yıb ne agıl, nınid yıb agobın, apın. Nıg gon, bin bı okok nınıl ak rek nep, mınım nibak nınid yıb agebal, apal.

¹⁷ Nıbak rek, God yıb ne ke agıl, “Yad midebin rek, nep mınım nınid yıb agebin,” agak ak, bin bı okok kisen ñı pai tık donıgal okok, yad gos kisen nınıl ar ke ma ginıgain ak nın tep ginımel, agıl, mınım nibak rek agak.

¹⁸ Nıb ak, cın bin bı tap si tap timel gıl, pırik gıl God nop pıs ken opın bin bı okok, nınid nep tap

tep kirop ñinìgain agak ak dìnig gebin, agìl, gos sek midon. God yìb ne ke agìl, yad mìdebin rek, agak; nep mìnim nìñid yìb agebin, agak. Mìnim omal agak ak, God mìnim esek agnìmìñ rek ma lìp. Ke ma gìnigab.

¹⁹ God Karìp Magìl Ñìlik Mìgan Sìñ Ke Yìb ak walij bad karìk yìpìl yokek, nop udin ma nìpìn ak pen mìnim nìñid yìb ak agek, gos nokim nìbak nep nìñil, gos sek nop kod mìdobin. Mìnim nìñid yìb nìbak, God karìp magìl ñìlik mìgan ne ak amìb ak me, kab kìlìs rek mìdeb; kìkaun kìkaun ma gìnigab.

²⁰ Melkisedek ne bì God nop tap sobok gep bì mìdoliğip rek ak, Jìsas ne God Nop Tap Sobok Gep Bì Kìb Yìb cìn ak lìl, God Karìp Magìl Ñìlik Mìgan Sìñ Ke Yìb ak ned amìl, cìnop nen agìl Nap nop sobok gìlig gì mìdeb. Ne God Nop Tap Sobok Gep Bì Kìb Yìb per per nep mìdenìgab.

7

Kin alap bì God nop tap sobok gep bì mìdoliğip

¹ Melkisedek nìbak ne kin mìdìl, bin bì karìp lìm Salem kod mìdlìg gì, bì God kìlìs sek yìb ak nop tap sobok gep bì ak, ak rek nep mìdoliğip. Pen kin ognap apìl, based acìk Ebrahim nop gì tìmel gelak, kirop yok gì yokìl, tap tep tep kìri okok dad apek nìñlìg gì, Melkisedek apìl nop kanìb nab sìñak nìñil, God nop sobok gìl, Ebrahim nop kod mìdenìmìn agak.

² Melkisedek nìb agak nìñil Ebrahim tap pìlì gì dowak okok, magìlsek nonim lì Melkisedek nop won nokim alap ñìl, ne ke won aknìb ajìp

alaŋ dak. Pen Melkisedek yib ne ak jij omal mideb. Yib ne Melkisedek ak tig adik gıl, “Kin Tep Yib Nep Gıp” apal. Pen ne kariş lim Salem kin mıdolıgıp ak, yib nıbak tig adik gıl, “Kin Kapkap Sain Tik Mıdep Magıl Nıb” apal.

³ Melkisedek ne bı God nop tap sobok gep bı ak pen nonım jıj ar ak nıg gıl mıdeb, nap nısed jıj ar ak nıg gıl mıdeb, agıl agel ma nıpın. Pen nop nu kıl tıklak nın ak, nonım tik dowak nın ak, agıl agel ma nıpın; kımak nın ak, agıl ak rek nep agel ma nıpın. Ne per nep bı God nop tap sobok gep bı mıdeb rek, ne God Nı ne rek mıdeb.

⁴ God based acık Ebrahim nop nınek tep gek, bı kıb mıdenıgan, agak mınım ak nıñıl nıpın, ne bı kıb mıdek. Pen Ebrahim Melkisedek nop bı kıb yib mıdek ak nıñıl, tap pılı gı dapek okok, nonım lı nop won nokım alap nıl, ne ke won aknıb ajıp alaŋ dak.

⁵ Ak ned yib nıg gak. Kisen Mosıs nop tik dapelak kıb gıl, God Mınım ak dai alap nu kıl tıkil agak, “Ebrahim tıkek tik damıl, bin bı Lipai wağın mıdebal okok God nop tap sobok gep wög gı mıdel nıñlıg gı, nıbi Isrel bin bı okok magılsek, mani tap tari tari dınıgabım okok, kırop nonım lı won nokım nokım dap nıl, nıbi ke aknıb ajıp alaŋ ak dınımıb,” agak. Nıb ak, cın Mosıs lo ar ak nıñıl nıpın, kırı magılsek Ebrahim wağın ne mıdelıgıp al ak, pen namam Lipai wağın mıdelıgıp al okok kırop per won nokım alap nonım lı nölıgıp al.

⁶ Pen God based Ebrahim nop agak, “Bin bı nak okok kırop dı tep gınıgain,” agak. God mınım

agak ñin ak, Ebrahim ne bi ognap kirop tap ma ñoligip; pen Melkisedek apil Ebrahim nop niñil, God nop sobok gil, Ebrahim nop kod midenimin agek, Ebrahim tap dowak okok won nokim alap nonim lil Melkisedek nop ñak. Pen Melkisedek Lipai wagin bi alap ma midoligip.

⁷ Cin nipin, bi alap apil bi alap God nop sobok gil, bi nibaul nop kod midenimin agenigab ak, bi God nop sobok ginigab ak bi kib, bi alap bi sikol. Nib ak, cin nipin Melkisedek bi kib, based Ebrahim bi sikol.

⁸ Bi Lipai wagin Isrel bin bi won nokim nonim li ñoligipal ak dil, mid damil milep lil kimlak. Pen Melkisedek ne Ebrahim won nokim alap nonim li ñak dak ak, God Minim ak ñu kil tikil, Melkisedek kimil wög ne kirig gak, agil, ma aglak.

⁹⁻¹⁰ Ebrahim Melkisedek nop tap nonim li ñak nibak, ñi pai ma tik dowak ñin ak ñak. Kisen me, Aisak nop tikek, Aisak pen Jekop nop tikek, Jekop Lipai nop tikek, tik amil apil gel, Lipai bi nib okok God nop tap sobok gep bi wög gel niñlig gi, Isrel bin bi okok mani tap kiri okok kirop nonim li ñoligipal. Pen Ebrahim Melkisedek nop tap nonim li ñak ak, kirop ma tik dolak won ak ñak ak me, Ebrahim abe, nised ne Lipai wagin abe, Melkisedek nop nonim li ñeb rek nep midelak ak nipin.

Bi God nop tap sobok gep kisen nib ak, bi ned nib okok kau kirop ak dak

¹¹ Mosis God Minim ñu kil tikil, nib nib ginimib agak niñil, Juda bin bi kaj meme kaj

sipsip tap okok damil, Lipai wagin God nop tap sobok gep bi okok kirop nel, kiri pak dagil God nop sobok gi noligipal. Kiri nig gil God bin bi ne mideblap, God Bi kisen nib Melkisedek rek ke alap ma ag yokpkop; Lipai bi okok, God nop tap sobok gi nilig gi nep mideblap. Pen God Bi kisen nib Melkisedek rek alap ag yokak.

¹² Bi God nop tap sobok gep kisen nib nibak apil, bi God nop tap sobok gep ned nib okok kau kirop denigab ak, lo kisen nib ak rek nep apil, lo ned nib ak kau ak dinminj.

¹³ Pen God Minim dai agesin aul, bi God nop tap sobok gep kisen nib ak, Bi Kib cin ak nep. Lipai bin bi wagin ak tik damil nop ma tik dolak; Bi Kib cin wagin ne ak, bi nokim alap God nop tap sobok gep wog ak ma gak.

¹⁴ Juda bin bi wagin ak nep tik damil Bi Kib cin nop tik dolak. Pen Mosi bi Juda wagin ognap God nop tap sobok gep wog ginimel, agil, minim ognap ma gak.

¹⁵ Pen Bi God nop tap sobok gep kisen nib nibak, Melkisedek bi God nop tap sobok gep midoligip rek mideb ak me, tap agebin nibaul misen yib mideb.

¹⁶ Bi jij titi mideb lo alap agek, Bi Kib cin God nop tap sobok gep bi ma mideb. Pen ne Bi kilis ke sek mideb, tap alap nop nag pak linimij rek ma lip ak me, God nop tap sobok gep bi mideb.

¹⁷ Tari ginig: God Minim dai alap nu kil tikil, God minim ognap Krai nop agak ak nu kil tikil aglak,

“Bi yip sobok gep Melkisedek rek per nep midenigaban,” agak.

18 Lo God Mosıs nop agek Mosıs bin bı kırop ag ñak lo nıbak, tari gınıg gek ak gınımın rek ma lak; mınım yokop rek lak ak me, God ne dı ke okok lak.

19 Lo God Mosıs nop agek Mosıs bin bı okok kırop ag ñak lo ak, tap tımel okok alap dı gek, tep rek ma lak. Pen God ne tap tep cınop ñıb; tap ned nıb ak mer. Nıb ak, gos sek mıdobın. Tap tep kısen nıb ak nın dıl, God ne mıdeb sıñak ulep onıgabın.

20 Bı God nop tap sobok gep ned nıb okok wög kıri ned dılak ñın ak, God mınım kılıs ognap ma agak. Pen Bı Kıb cın God nop tap sobok gep bı lak ñın ak, God mınım kılıs ke agıl agak.

21 Bı Kıb cın God nop tap sobok gep bı lınıg, God mınım kılıs ke agıl agak,

“Yad Bı Kıb, yad mınım nınıd yıb agebin;
kısen mınım alap ke ma agnıgain.

Nak per nep yıp tap sobok gep bı mıdenıgan,”
agak.

22 God mınım kılıs agıl mınım nınıd yıb agak ak me, cın nıpın Jisas kımak ak me, God mınım kısen nıb tep yıb ak dı ke okok ma lınıgab.

23 Bı God nop tap sobok gep ned nıb okok, konai nep rek wög nıbak dılak. Alap kımek, bı God nop tap sobok gep kısen nıb alap agel, wög nıbak gı mıdolıgıp; ak kımek kısen nıb ak mıdolıgıp; ak kımek kısen nıb ak mıdolıgıp. Nıbak me, alap per ma mıdolıgıp.

24 Pen Jisas nıbak rek ma gıp; ne per komın mıdeb ak rek, wög nıbak ma kırıg gınıgab. God nop tap sobok gep bı per nep mıdenıgab.

²⁵ Jisas per nep komiŋ mīdek, miñi komiŋ mīdeb, kisen per nep komiŋ mīdenigab ak me, bin bī God bin bī ne mīdnig, Jisas kīrop nen agīl kīmak mīnīm tep ak nīŋ denigal ak, ne per nep kīrop tīg asīk yoknīmīŋ rek līp.

²⁶ Jisas ne Bī sīŋ yīb; ne tap si tap tīmel sīkol sīkol ognap ma gīp; ne asīŋ ma mīdeb. Jisas karīp līm ar wagīn aul bin bī tap si tap tīmel gīpal okok eip mīdek ak pen God nop dī ke dam karīp līm tep seb kab ar i oklaŋ sīŋak lak. God Nop Tap Sobok Gep Bī Kīb Yīb cīn me ak. Cīnop gī ñī tep gīnīmīŋ rek līp.

²⁷ Bī God nop tap sobok gep bī kīb yīb yokop okok, ñīn nokīm nokīm per nep tap si tap tīmel kīri ke gīpal rek, tap pak God nop sobok gī ñīl, kisen bin bī ke nīb okok tap si tap tīmel gīpal rek, tap pak sobok gī ñībal. Pen Jisas cīnop bin bī okok magīlsek, tap si tap tīmel gīpīn ak nīŋīl, mīnek nokīm yīb mab bak alaŋ nop ke God nop sobok gī ñak. Me tep!

²⁸ Lo God Mosīs nop agek Mosīs bin bī okok kīrop ag ñak lo ak ageb rek gīl, bī tap si tap tīmel gīpal okok kīrop ag lel, kīri bī God nop tap sobok gep bī kīb yīb mīdebal. Pen kisen ak, God mīnīm ke kīlis agīl mīnīm nīŋīd yīb agak ak, God Ñī ne ke ag lak. God tap tari tari Ñī ne gīnīg geb, agīl gos nīŋak ak, Ñī ne tap magīlsek gīnīmīŋ rek līp.

8

Jisas ne God Nop Tap Sobok Gep Bī Kīb Yīb cīn

¹ Pen mīnīm agobīn wagīn ak nīg gīl mīdeb: God Nop Tap Sobok Gep Bī Kīb Yīb cīn ak amīl

God seb kab ar alañ sɨŋak melik sek mɨdeb ak ñɨnmagɨl yɨpɨd pɨs ken ar ne bɨsɨg mɨdeb.

² God Nop Tap Sobok Gep Bɨ Kɨb Yɨb cɨn nɨbak, ne God sobok gep karɨp sɨŋak wög gɨp. God sobok gep karɨp sɨŋak wög gɨp ak, bin bɨ ma gɨ lɨlak; God sobok gep karɨp nɨŋɨd ak, God Bɨ Kɨb ne ke gɨ lak.

³ Bɨ God nop tap sobok gep bɨ kɨb yɨb lɨm ar wagɨn aul okok magɨlsek, bin bɨ tap si tap tɨmel gɨpal okok kaj meme aka kaj sipsip tap okok dap tap sobok gep bɨ kɨb yɨb okok kɨrop ñel, kɨri pen ognap pak God nop tep agɨl sobok gɨ ñɨbal; ognap pen pak tap si tap tɨmel gɨl gac sek mɨdebal ak God nɨŋɨl kɨrɨg gɨnɨmɨŋ, agɨl, bɨd ar ak pak dagɨl God nop sobok gɨ ñɨbal. Nɨb aknɨb rek nep, God Nop Tap Sobok Gep Bɨ Kɨb Yɨb cɨn tap ognap God nop ñɨnɨg gak.

⁴ Jisas karɨp lɨm seb kab ar alañ mɨdeb ak me, ne God Nop Tap Sobok Gep Bɨ Kɨb Yɨb mɨdeb. Pen ne karɨp lɨm ar wagɨn aul mɨdobkop, God nop tap sobok gep bɨ alap ma mɨdobkop. Tari gɨnɨg: God agak rek, bɨ Lipai wagɨn tɨk dopal okok nep, God nop tap sobok gep wög gɨlɨg gɨ, Mosis lo mɨnɨm ñu kɨl tɨkak rek nɨŋɨl, tap pak God nop sobok gɨ ñɨbal.

⁵ Pen lɨm dai ar wagɨn aul God nop tap sobok gep wög gɨpal ak, kaunan pag nɨŋɨl gɨpal rek nep gɨpal; tap yɨb ak karɨp lɨm seb kab ar alañ sɨŋak mɨdeb. Ar nɨbak nep, Mosis God sobok gep sel karɨp ak gɨnɨg gak ak, God nop agak, “Nak dɨm yɨrɨk okok mɨdɨl yad nep yomen nɨŋɨnak rek nep, magɨlsek nɨb aknɨb rek nep gɨnɨmɨn,” agak.

⁶ God Nop Tap Sobok Gep Bɨ Kɨb Yɨb cɨn Jisas, bɨ God nop tap sobok gep bɨ kɨb yɨb ned nɨb okok

gölīgipal rek ma gip; ne wög kib yib gip. God Nop Tap Sobok Gep Bî Kib Yib cîn Jisas gek God bin bî ne dîningab mînim ak, Mosîs ñu kîl tîkak mînim ak rek ma mîdeb. God bin bî ne dîningab mînim ak agnig, ne mînim kîlis agîl agak, “Yad nîbep mînim nîñîd agebin, bin bî yad kîrop tap tep yib ñîningain,” agak.

⁷ Pen God mînim ned ag lak ak tep gîpkop, mînim kîsen nîb ak ma dopkop.

⁸ Bin bî okok mîd tep ma gîlak rek, God kîrop ag gîning, bî mînim agep ne alap gos ñek, God Mînim ñu kîl tîkîl agak,

“Yad Bî Kib nîbep agebin,

kîsen yad Isrel bin bî okok abe

Juda bin bî okok abe

kîrop mînim tep kîsen nîb agnigain.

⁹ Napis nased acik okok kîrop ñînmagîl ar lîl

dî Ijip nîb donek ak

pen mînim ag ar nokîm lîl agnek ak ma nîñelak ak me,

yad kîrop kîrîg gînek.

Nîb ak, mînim nîbak rek,

kîrop kauyan ma agnigain.

¹⁰ Yad Bî Kib nîbep agebin,

kîsen yad Isrel bin bî okok

kîrop mînim kîsen nîb agîl mînim ag ar nokîm lîl,

lo yad ak gos mîdmagîl nab kîrop adan li ñen,

nîñ tep gîl gos nîñlîg gî mîdenîgal.

Nîb ak, yad God kîri mîdenîgain;

kîri bin bî yad mîdenîgal.

¹¹ Ñîñ nîbak, bin bî yad okok,

nîmîd nîmam bin bî ognap kîrop,

‘Bî Kîb ne God ak niŋ dîniṁib,’ agîl, ma ag
ñîniŋal.

Tari gîniŋ: bin bî sîkol abe, bin bî kîb abe,
kîri magîlsek yîp niŋniŋal.

¹² Tap si tap timel gîpal okok,
kîrop yîmiŋ niŋîl kîriŋ gîniŋain.

Tap si tap timel gîpal okok
gos niŋliŋ gî mîdîl kîrop mîniṁ kîb ma
agnîgain,” agak.

¹³ God ne mîniṁ tep kîsen niṁ niṁbaul ag lîl,
“mîniṁ tep kîsen niṁ” agak ak me, cîni niṁniṁ,
mîniṁ ned niṁ ak mîñî karîp wôr gîp rek wög
ma mîdeb, agak; tap wôr gîp ak ulep piṁ nep kîriŋ
gîniŋ geb.

9

*God nop tap sobok gep bî ned niṁ okok, meme
sipsip lakañ ak dîl, God nop sobok gî ñîlak*

¹ God mîniṁ tep ned agak ar ak kîsen gîl, God
nop sobok gîniŋ gelak ak, yokop sobok gîniṁmel
rek ma lak; kîl tep gîliŋ gî nep sobok göliŋipal.
God ne agek, sel karîp alap gî lîl am nop sobok
gîlak.

² Sel karîp niṁbak, karîp ñîliŋ mîgan omal gelak.
Karîp magîl ñîliŋ mîgan alap gî lîl, Karîp Ñîliŋ
Mîgan Sîŋ ak aglak. Ñîliŋ mîgan niṁbak sîp mîlan
dagîlep tap alap gî lîl, abañ bad alap gî lîl, God
nop sobok gî ñeb bred ak per per dam abañ ar
niṁbak löliŋipal.

³ Pen karîp magîl ñîliŋ mîgan alap, walîj kîb
yîb ak piṁliŋ gîlak. Ñîliŋ mîgan niṁbak, Karîp Ñîliŋ
Mîgan Sîŋ Ke Yîb ak aglak.

⁴ Ñilik miġan nibak, mab abañ bad alap ġi l'il, kab gol di pak gol bad l'il magiġsek karik ñil, tap ki tep owip ak ar nibak dagilöligipal. Kes kab gol dil ġilak kib alap, God Minim Tep Kes Magil agöligipal ak, ak rek nep midek. Kes miġan nib eya, God lo minim ñu kil tikak kab omal ak abe, Eron yr dai di tagep marip gak ak abe, tap mana tin kab gol dil ġilak miġan ak tim lelak midek ak abe lel midoligip.

⁵ God mideb aul, aġil, Kes Magil midek ar ar siġak ala, ejol rek omal auan bad sek pis pis ġi lilak. Tap si tap timel ġipin gac ak, God niġil kirig ga, aġil, lakañ sikol sikol dap sobok ġi ñöligipal nab nibak. Tap nib okok minim ak, miñi ag parsek l'il ñu kil tiknim rek ma lip.

⁶ Pen tap nib okok magiġsek gel midek niġlig ġi, bi God nop tap sobok gep okok per per, sel karip ñilik miġan söġ ar ak amil, God nop wög ak göligipal.

⁷ Pen bi God nop tap sobok gep yokop nib okok, karip ñilik magil nab eya amnimel rek ma lak. Mi nokim nokim, God nop tap sobok gep bi kib yib ak nep, sipsip lakañ damil nep, ñilik miġan nibak amoligip. Tap si tap timel ne ke gak okok gac ak abe, bin bi niġ tep ma ġil tap si tap timel ġilak okok gac ak abe, God niġil kirig ġinimni, aġil, lakañ ak dam ñilik miġan nibak amil, God nop sobok ġi ñoligip.

⁸ Gak nibak, Kaun Siġ ak cinop yomek nipin, sel karip nibak karip ñilik miġan omal sek midoligip rek, Karip Ñilik Miġan Komni Tep Siġ Ke Yib nibak amnimel rek ma lak.

⁹ Pen göligipal nîbak, God cînop bin bî miñi mîdobin ñin aul gos niñnimel, agîl agak. Pen tap ñöligipal ak abe, kaj meme kaj sipsip tap okok damîl, pak God nop sobok göligipal ak abe, tap si tap timel gel gac mîdmagîl nab kîri adan mîdek ak lig gi yokek, God bin bî asiñ ma mîdeb ne mîdenimel rek ma lak.

¹⁰ Nîg göligipal ak, kîri yokop tap ñîñeb, ñîg ñîñeb, ñîg lig gi yokep, tap ar ar okok nep niñîl göligipal. Lo mînim ned nîb nîb okok niñîl tap kîl tep göligipal nîbak, yokop God mînim tep kîsen nîb agnîg gak mînim nîbak kod mîdlîg gi, kaunan rek niñîl gîpal rek ak göligipal.

God nop tap sobok gep bî kîsen nîb ak, lakañ ne ak ke dam God nop sobok gi ñak

¹¹ Pen Krais gek tap tep bîr owîp okok, ne ke tap tep okok God Nop Tap Sobok Gep Bî Kîb Yîb mîdeb. Pen karîp ne sîñak bî nab nîb cîn mîdîl cînop gi ñeb karîp nîbak, bin bî gi lel sel karîp ned nîb mîdolîgîp rek ma mîdeb; God lîm dai ar wagîn aul gi lîl, Krais wîg geb karîp ak ma gi lak. Krais wîg geb karîp ak karîp tep aknîb ke.

¹² Krais kaj meme kaj kau ñîlîk pakîl, lakañ dam God nop sobok göligipal rek ma gak; lakañ ne ak ke yokak ak nep God nop sobok gi ñak. Pen bî God nop tap sobok gep ned nîb okok per per nep lakañ soñ gîl sobok gi ñöligipal rek ma gak; cînop dî God eip jîm ñînîg, lakañ ne ke mînek nokîm yîb dam Karîp Ñîlîk Mîgan Sîñ Ke Yîb alan amnak ak me, cîn per per nep komîñ mîdojîn rek lip.

13 Bin bî lo ned nîb nîjîl tap kîl tep göligîpal rek ma gîl asîj mîdelîgîpal bin bî okok apel, bî God nop tap sobok gep okok, ñîn ognap kaj meme alap pak lakañ ak dîl, bin bî nîb okok kîrop yokel pîsmas gî pakîl komîj lolîgîp; ñîn ognap kaj kau anlam alap pak lakañ ak dîl, nîg göligîpal; ñîn ognap kaj kau neb ñîlik alap mab dagîlel pîs nep yîn bîj tikak bad ognap dîl, ñîg sek ulîk malîk gîl dîl ak rek nep bin bî nîb okok kîrop yokel pîsmas gî pakîl komîj lolîgîp.

14 Lakañ yokop pîsmas gî yokel komîj lolîgîp nîbak nîjîl nîpîn, Krais Bî Sîj Ke Yîb ak Kaun per per nep mîdeb ak eip mîdîl, cînop nen agîl kîmek, lakañ yokak ak cînop gek, tap si tap tîmel gîpîn gac ak mîdmagîl nab cînop adan mîdeb ak lîg gî yokek, nag kîbîj ap yap pakîl kîmnîgal ar ak kîrîg gîl, God per komîj mîdeb ak nop nep wög gî ñîn.

Krais lakañ ne yokak rek, cînop God eip dî jîm ñîl lak

15 Krais God mînim tep kîsen nîb dapîl bî nab nîb mîdeb ak, God bin bî yad dînîgain, agîl ag lak okok, kîrop tap tep ñînîgain agak tap okok dînîgal, agîl geb. Krais kîmak ak me, bin bî Mosîs lo mînim ñak ak tîb juîl, tap si tap tîmel gîpal okok gac nîbak lîg gî yoknîmîj rek lîp.

16-17 Bin bî ognap mînim kîlîs agîl agnîgal, “Yad kîmen, tap yad okok apin rek nonîm lînîmîb,” agnîgal. Mînim nîbak yokop nep mîdek mîdek, pîs nep kîmel nep, agnîgal rek nonîm lînîgal. Kîri komîj mîdel nîjîlîg gî, tap kîri nonîm ma lînîgal.

18 Nib ak rek, God minim tep ned nib Isrel bin bi kirop agak ak, tap alap dap pakel lakañ yapek kimek me, minim nibak kilis gak.

19 God Mosís nop agek Mosís lo minim mij ñu kil tikak. God minim nibak agek, Mosís niñil minim nibak magísek bin bi okok magísek kirop ag ñi dai juil, kaj kau ñilik pak lakañ dil, kaj meme pak lakañ dil, ñig ognap sek son gíl, tap hisop apal lek kid ak dil, sipsip kas ak di dai alarj nag lil, ñig lakañ nibak tauil, lo minim mij nibak abe, bin bi apil midelak okok magísek abe yokek pismas gi pakek agak,

20 “Lakañ yoken mij nibaul abe nibep abe pismas gi pakeb nib aul, God minim tep ak minim kilis agil agip ak, nibi nib aknib rek nep ginimib agip ak, bir nipin, agil, yokebin,” agak.

21 Pen lakañ ognap dil, God sobok gep sel karip ak yokek pismas gi pakil, tap tari God nop tap sobok ginig lilak karip nibak midok okok magísek yokek pismas gi pakil gak.

22 Lo minim Mosís ñu kil tikak nibak udin li niñil nipin, tap tari God nop tap sobok ginig lilak karip nibak midok okok magísek rek, ke siñ tep ma midok; lakañ di yokel pismas gi pakek nep, siñ tep midoligip. Lo minim Mosís ñu kil tikak nibak udin li niñil nipin, bin bi tap si tap timel gel, tap alap dap pakel lakañ yapek me, gac nibak lig gi yokoligip.

Krais cinop nen agil kimil, gac cinop lig gi yokip

23 Tap nib okok, tap karip lim seb kab ar alarj siñak midok okok kaunan rek niñil gipal rek nep

m̄doliḡip. Pen tap kaunan rek m̄doliḡip okok, sipsip alap lakañ yapek me, gac n̄bak liḡi ḡi yokak ak me, tap ȳib ak kar̄ip l̄im seb kab ar alañ s̄iᅇak m̄deb ak, tap yokop n̄bak rek mer, tap tep ke ȳib sobok ḡi ñeb.

²⁴ Sel kar̄ip ned n̄b Isrel bin b̄i ḡi l̄il God nop sobok ḡi ñöliḡipal ak, tap kar̄ip l̄im seb kab ar alañ s̄iᅇak m̄deb okok kaunan rek n̄iᅇil ḡipal rek nep m̄dek. Pen Krais kar̄ip ñ̄ilik m̄igan n̄bak rek ma amnak. Ne kar̄ip l̄im seb kab ar alañ s̄iᅇak am̄il, m̄ñi c̄inop b̄i nab n̄b rek m̄d̄il God m̄deb s̄iᅇak eip m̄deb.

²⁵ Isrel God nop tap sobok gep b̄i k̄ib ȳib okok, m̄i nok̄im nok̄im, lakañ k̄iri ke mer, sipsip tap okok pak̄il lakañ d̄il, God nop sobok ḡi ñ̄in̄g, Kar̄ip Ñ̄ilik M̄igan S̄iᅇ Ke Ȳib ñ̄ilik m̄igan ak amel̄iḡipal. Pen Krais ar n̄bak rek, ñ̄in̄ kon̄ai nep nop ke sobok ḡi ñ̄in̄g kar̄ip l̄im seb kab ar alañ s̄iᅇak ma amnak.

²⁶ K̄iri göliḡipal rek, Krais abe akn̄b rek ḡipkop ak, God b̄irar̄ik ped okok l̄im dai aul ḡi lak ñ̄in̄ ak t̄ik̄il, m̄id dam̄il m̄idob̄in̄ ñ̄in̄ aul, Krais per per m̄i nok̄im nok̄im c̄inop nen aḡil, yur k̄ib d̄il k̄imbkop. Pen m̄ñi ñ̄in̄ k̄isen n̄b m̄idob̄in̄ aul, tap si tap t̄imel gac ak, bin b̄i ned m̄del̄iḡipal okok ḡilak, bin b̄i m̄ñi m̄idob̄in̄ okok ḡip̄in̄, bin b̄i k̄isen m̄iden̄igal okok ḡin̄gal, tap si tap t̄imel gac ak maḡilsek, Krais ne m̄nek nok̄im ȳib bin b̄i maḡilsek nen aḡil kar̄ip l̄im waḡin̄ aul ap̄il k̄im̄ak.

²⁷ Bin b̄i okok maḡilsek m̄nek nok̄im ȳib k̄im̄il, k̄isen m̄in̄im k̄ib ak n̄iᅇn̄gal rek,

²⁸ Krais ne m̄nek nok̄im nep bin b̄i tap si tap

t̄imel gac k̄iri maḡilsek l̄ig ḡi yokn̄ig k̄imak. Ne b̄i nok̄im nep; k̄iri bin b̄i kon̄ai ȳib. Krais kauyan̄ on̄igab. Pen kauyan̄ ad̄ik ḡi on̄igab ñ̄in ak, bin b̄i tap si tap t̄imel ḡipal okok k̄irop kauyan̄ tap sobok ḡi ñ̄in̄im, aḡil, ma on̄igab; ne n̄ig b̄ir p̄is nep gak. Pen bin b̄i nop tep gek n̄in̄lig ḡi kod m̄idebal okok k̄irop p̄is nep d̄il tap tep ñ̄in̄igain agak ak ñ̄in̄ig on̄igab.

10

Tap sobok gep ned n̄ib ak, tap si tap t̄imel gac ak ma l̄ig ḡi yokn̄igab

¹ Mos̄is lo m̄in̄im ñ̄u k̄il t̄ikak rek n̄in̄il, sipsip tap okok pak sobok ḡipal ak, yokop k̄isen okok ḡin̄ig geb ak kaunan pag n̄in̄il ḡipal rek ḡipal. Ḡipal n̄ibak, m̄i nok̄im nok̄im per ḡipal. N̄ib ak, bin b̄i God nop on̄ig gebal okok, tap sobok gep lo okok k̄isen ḡil, God bin b̄i as̄in̄ ma m̄ideb ne m̄iden̄imel rek ma l̄ip.

² Sipsip tap okok pak God nop sobok ḡi ñ̄el, God tap si tap t̄imel gac k̄iri ak p̄is nep l̄ig ḡi yokpkop ak, gos par n̄in̄il, kauyan̄ ḡin̄ kauyan̄ ḡin̄, aḡil, ma ḡiplap; m̄inek nok̄im alap nep ḡil k̄ir̄ig ḡiplap.

³⁻⁴ Kaj kau an̄lam lakañ ak abe, kaj meme lakañ ak abe, tap si tap t̄imel ḡipal gac ak l̄ig ḡi yokn̄im̄in̄ rek ma l̄ip ak me, m̄i nok̄im nok̄im per nep tap okok pak God nop sobok ḡipal ak, k̄iri bin b̄i tap si tap t̄imel gac sek m̄idebal ak saköl ḡin̄imel rek ma l̄ip.

⁵ N̄ib ak, Krais l̄im dai ar waḡin̄ aul on̄ig ḡil, ne God nop agak,

“Bin bi k̄iri sipsip tap okok pak nep sobok ḡipal ak nep tep ma ḡip.

Bin bi tap nep ñeb alap dam nep ñ̄ibal ak nep tep ma ḡip.

Pen nak ȳip bi m̄ib gon̄ alap ḡi lipan.

⁶ Pen kaj kau kaj sipsip tap n̄ib okok sek daḡilel p̄is nep ȳin b̄ij t̄ik̄ip ak abe,

bin bi tap si tap t̄imel ḡipal gac ak gos n̄īj̄il sipsip tap okok pak sobok ḡipal ak abe, ak rek nep nak n̄ījek tep ma ḡip.

⁷ Pen m̄in̄im ognap sek aḡil agnek, ‘God, yad m̄idebin.

B̄irar̄ik nep m̄ij ak ñu k̄il t̄ik̄il aglak rek ak, yad opin ak, gos nak nep n̄īj̄il agn̄igan rek ḡin̄igain,’” agak.

⁸ Krai s m̄in̄im n̄ib omal agak. M̄in̄im alap ak God nop aḡil agak, “Bin bi k̄iri sipsip tap okok pak nep sobok ḡipal ak nak n̄ījek tep ma ḡip; bin bi tap nep ñeb alap dam nep ñ̄ibal ak abe nak n̄ījek tep ma ḡip; kaj kau kaj sipsip tap n̄ib okok sek daḡilel p̄is nep ȳin s̄ibok yow̄ip ak abe nak n̄ījek tep ma ḡip; bin bi tap si tap t̄imel ḡipal gac ak gos n̄īj̄il sipsip tap okok pak sobok ḡipal ak, ak rek nep nak n̄ījek tep ma ḡip,” agak. Mos̄is lo m̄in̄im ñu k̄il t̄ikek m̄ideb rek nep sobok ḡi ñ̄ol̄iḡipal ak pen Krai s n̄īj̄il, “God nop tep ma ḡip,” agak.

⁹ Pen Krai s m̄in̄im alap God nop aḡil agak, “God, yad m̄idebin. Yad opin ak, gos nak nep n̄īj̄il agn̄igan rek ḡin̄igain,” agak. N̄ib ak, bin bi tap pak God nop sobok ḡi ñ̄ol̄iḡipal m̄in̄im ned n̄ib ak, God ne mer aḡil, m̄in̄im tep k̄isen n̄ib ak gek k̄il̄is gek amnak.

10 Nib ak, Jisas Kraiss ne Nap minim ak ninil, tap si tap timel gipin gac ak lig gi yoknig, minek nokim yib mib gon ne ke pis nep sobok gi ñak ak me, cin bin bi magilek tap si tap timel gac ak lig gi ke okok yokek bin bi sin ne midobin.

11 Bi God nop tap sobok gep okok ñin nokim nokim wög kiri gipal. Ñin nokim nokim kiri per per tap okok pak God nop sobok gipal. Pen nig gel, bin bi tap si tap timel gipal gac ak lig gi yokninin rek ma lip.

12 Pen Kraiss bin bi tap si tap timel gac ak lig gi yoknim, agil, ne ke minek nokim alap nep sobok gi ñil, wög nibak gi dipin, agil, am God ñinmagil yipid pis ke ar ne sinak bisigak.

13 Kraiss God ñinmagil yipid ar pis kid bisig midek ninlig gi, God ne Kraiss nop kausal maual midebal okok tob arak ne mok okok linigab.

14 Kraiss ne minek nokim alap nep kimak ak me, bin bi tap si tap timel gac kiri lig gi yokip okok, kiri bin bi sin ne bir midebal. Pen kiri bin bi sin ne per nep midenigal.

15 Kaun Sin ak rek nep cinop minim nibak rek ag ñib. Ne minim agep bi ne alap nop gos ñek, God Minim ak dai alap nu kil tikil agak,

16 “Yad Bi Kib agebin,
kisen yad minim kisen nib kirop agil minim
ag ar nokim lil,

lo yad ak gos midmagil nab kirop adan li ñen,
nin tep gil gos ninlig gi midenigal,” agak.

17 Pen minim alap agak,
“Tap si tap timel gipal ak ninil kirig gil,
kisen gos ninlig gi ma midenigain,” agak.

18 Nib ak cin nipin, God ne bin bi magilsek tap si tap timel gipal gac ak ninil bir kirig gip rek, God nop tap sobok gep bi okok wog alap ma mideb yib.

God mideb man sinjak amnin

19-20 Ai mam sikop. Jisas mib gon ne ke lakan ne ke nep sobok gi nil yur dil kimak ak me, walij kib Karip Nilik Migan Sin Ke Yib pilin gilak ak pig gi rik gek, kijon kisen nib kijon komin ameb alap cinop pis nep yikak.

21 Kraiss ne cin God wagin ne midobin okok, bi karip nap nib rek midil, God Nop Tap Sobok Gep Bi Kib Yib cin ak mideb.

22 Nib ak me, Kraiss tap si tap timel gipin gac ak bir lig gi yokek, gos magil cin mid tep gip ninil, cin nig pak tep gil, sin nep midil, God minim tep ak nin di kilis gil, gos nokim nep ninil, God mideb man sinjak amnin.

23 God per nep agip rek nep ginigab ak me, God cinop dam karip lim seb kab ar alan sinjak dad amnigab agip minim ninid nibak nin di kilis gil gos sek kod midon. God kisen nig ginigab minim ak bin bi okok ag nibin rek, cin ke gos nokim nibak nep nin di kilis gilig gi midon.

24 Pen ai mam sikop ognap kirop midmagil lil gi tep gon, kiri pen bin bi ognap kirop midmagil lil gi tep gel, ai mam okok pen pen di tep gil, gi nil, pen pen midmagil lil, gi tep gin. Gos ak nep ninlig gi midon.

25 Bin bi ognap God Minim ninin, agil, apil mogim gipal ak pen kisen kirig gipal rek, ma gin. Bi Kib adik gi apil minim kib agnigab nin ak ulep

mideb, agil, ap mogim gil, minim tep nipin ak, pen pen ag ñilig gi, jim ñil midon.

Krais nop kirig genigabin ak, pis nep ap yap pakjin rek lip

²⁶ Krais minim tep minim yipil ak agel niη tep gil, pen adik gil tap si tap timel ar ak kauyan gil lig gi midonigabin ak, tap alap God nop sobok gi ñon gac cinop ak lig gi yokniminη rek ma lip.

²⁷ Ar nibak, kanib cin alap ma midenigab. God nop pirikil, minim kib ak abe, mab milan kib God kausal maual ne okok kirop yin sibok yonigab ak abe kod midenigabin.

²⁸ Mosis lo minim ñu kil tikak ak, bin bi niηel, tap yokop rek lek, tib juelak ak, bin bi omal aka omal nokim uðin niηel, minim kib agöligipal ñin ak, kirop yimig niηniminη rek ma lek, bi minim tig bilokep okok minim nibak niη tep gil agel pis nep ñag pak löligipal.

²⁹ Nib ak, bin bi God Ñi ne ak nep aleb aleb ñenigal ak, God bin bi minim kib agnigab ñin ak kirop minim kib agil, kirop pen yur timel ñinigab. God Ñi ne nop aleb aleb ñenigal nibak, Krais lakañ ne ke cinop God eip di jim ñil linim agil yokak ak, kirop tap yokop rek lek, nig ginigal. Pen God Kaun kirop yimig niηip ak, nop ak rek nep aleb aleb ñinigal.

³⁰ Cin nipin God Bi Kib ne agak, “Bin bi tap si tap timel gipal okok, yad nokim kirop pen gi timel ginigain,” agak. Pen minim alap agak, “Bi Kib ne ke bin bi ne okok kirop minim kib agnigab,” agak.

31 Pen God Bî Kîb per per mîdeb ak, bin bî okok kîrop mînim kîb agnîgab ak niñel jel gek pîrîknîgal.

God Mînim ageb rek nep gon amnar

32 Pen ned göligîpîm ak saköl ma gînimîb. Krais melîk tep nîbep pak ñek mînim tep ne ak niñ dem, bin bî ognap nîbep mîker kîb ñîlak ak pen nop ma kîrîg gîpek.

33 Ñîm ognap nîbep mînim tîmel agîl, gî tîmel göligîpal ak pen gos nîbak ma niñîl, Krais bin bî mîgan ognap kîrop gî tîmel gelak nîb okok ken amelîgîpîm.

34 Bin bî Krais mînim tep ak niñ del, miñ lîlak bin bî okok, kîrop yîmîg niñöligîpîm. Bî kîb karîp lîm nîbi kod mîdebal okok apîl tap nîbep magîlsek dî okok nîb okok nîb pîlî gî dad amel, nîbi pen gos par ma niñîl, tep gek niñlîg gî, tap pîlî gî ma dad ameb, tap tep yîb per per nep mîdenîgab tap nîbak nep gos niñlîg gî nep mîdelîgîpîm.

35 Nîb ak, nîbi sisain ma gînimîb; kîlîs gîl gos sek mîdenîgabîm ak, God nîbep pen tap tep yîb ñîniñgab.

36 Krais mînim tep niñ dipîm ak ma kîrîg gînimîb. God Mînim ageb rek nep gem amek me, God Mînim ageb rek nep nîbep tap tep nîbak ñîniñgab.

37 God Mînim ak niñîl nîpîm, mînim alap ñu kîl tîkîl aglak,

“Won ulep nep alap mîdeb

Bî onîg geb ak onîgab.

38 Pen bin bî komîñ tep yad okok,

yip n̄iη d̄il kom̄iη m̄iden̄igal.
 Pen bin b̄i ognap yip k̄ir̄ig gen̄igal ak,
 yip tep ma ḡin̄igab,” aglak.

³⁹ Pen c̄in bin b̄i God nop k̄ir̄ig ḡil ap yap pakn̄igal ognap ma m̄idob̄in; bin b̄i nop n̄iη d̄il, per per nep kom̄iη m̄iden̄igal okok m̄idob̄in.

11

N̄iη dep won ak

¹ Bin b̄i God M̄in̄im ageb ak m̄in̄im n̄iη̄id ageb, aḡil, God nop n̄iη d̄ipal okok, God M̄in̄im k̄isen n̄ibep ḡi tep ḡin̄igain ageb ak, n̄ibi gos omal mer, God M̄in̄im ageb rek nep n̄iη d̄i k̄il̄is ḡipal. Bin b̄i God M̄in̄im tari ageb ak m̄in̄im n̄iη̄id nep ageb, aḡil, God nop n̄iη d̄ipal bin b̄i okok, God M̄in̄im tap n̄ib okok n̄ig ḡil n̄ig ḡil m̄ideb ageb ak, k̄iri tap n̄ib okok ud̄in ma n̄ipal ak pen k̄iri gos omal mer, God M̄in̄im ageb rek nep n̄iη d̄i k̄il̄is ḡipal.

² Bin b̄i ognap b̄irar̄ik nep okok, m̄iñi nep ñu k̄il̄ t̄ikebin rek ḡilak rek, God nop tep gak.

³ C̄in God nop n̄iη d̄il, God M̄in̄im ageb ak m̄in̄im n̄iη̄id ageb ap̄in ak me, tap seb kab ar alañ abe, tap l̄im dai ar waḡin aul abe, God tap alap d̄il ma ḡi lak, God m̄in̄im ak nep agek m̄isen̄ lak ak, n̄ip̄in.

Ebol, Inok, Noa God nop n̄iη d̄ilak

⁴ B̄irar̄ik nep b̄i nak Ebol God nop n̄iη d̄il, God m̄in̄im tari ageb ak m̄in̄im n̄iη̄id nep ageb agak ak me, tap dap̄il God nop pak sobok ḡi ñek, God n̄iηek tep gak. Pen n̄imam Ken tap dap̄il sobok ḡi ñak ak, God n̄iηek tep ma gak.

Ebol ne God nop n+ñ d+ñl, God m+ñn+ñm tari ageb ak m+ñn+ñm n+ññ+d nep ageb agak ak me, God nop pen, b+ñ kom+ññ tep yad, ag+ñl, tap sobok g+ñ ñak ak n+ññ+l, y+ñp tep g+ñp agak. Ebol k+ñm+l amek, m+ññi eip ma m+ñdob+ñn ak pen, ne God nop n+ññ dek kes+ñm n+ñbak, c+ñnop bin b+ñ ognap gos ñ+ñl+g g+ñ nep m+ñdeb.

⁵ Pen Inok ne ak rek nep God nop n+ññ d+ñl, God m+ñn+ñm tari ageb ak m+ñn+ñm n+ññ+d nep ageb, ag+ñl, God nop n+ññ d+ñ m+ñd dam+l ma k+ñmak. Ne God nop n+ññ d+ñl, God m+ñn+ñm tari ageb ak m+ñn+ñm n+ññ+d nep ageb agak ak me, God nop pen, b+ñ kom+ññ tep yad, ag+ñl, kom+ññ nep dad amnak. Bin b+ñ nop p+ñyo p+ñyo n+ññ mer n+ññlak; God ne ke nop dad kar+ñp l+ñm seb kab ar alañ s+ññak ugai dad amnak.

⁶ Bin b+ñ God nop n+ññ d+ñl, God M+ñn+ñm tari ageb ak m+ñn+ñm n+ññ+d nep ageb agn+ñgal okok nep, God n+ññek tep g+ñn+ñgab. Tari g+ñn+ñg: ne kom+ññ m+ñdeb rek, nop sobok gon, c+ñnop m+ñn+ñm ageb rek g+ñn+ñgab apal bin b+ñ okok nep d+ñ tep g+ñn+ñgab.

⁷ Pen Noa ne ak rek nep God nop n+ññ d+ñl, God m+ñn+ñm tari ageb ak m+ñn+ñm n+ññ+d nep ageb, ag+ñl, God ag+ñp rek nep g+ñn+ñgab, ag+ñl, agak rek nep gak. God Noa nop m+ññab k+ñb pakn+ñgab agek, Noa ud+ñn ma n+ññak ak pen God nop n+ññ dak rek, m+ñn+ñm n+ññ+d ag+ñp, ag+ñl, ñ+ñg magöb k+ñb ak g+ñ lak. Ñ+ñg magöb k+ñb n+ñbak g+ñ l+l, bin ne ñ+ñ pai ne okok mag+ñlsek eip ñ+ñl+k m+ñgan n+ñbak amel, m+ññab k+ñb y+ñb ak pakak pen kom+ññ m+ñdelak. Pen God m+ññab k+ñb pakn+ñgab agek, ud+ñn ma n+ññak ñ+ñn ak, God m+ñn+ñm tari ageb ak m+ñn+ñm n+ññ+d nep ageb, ag+ñl, gek amek ñ+ñg magöb g+ñ lak ak me, God nop b+ñ kom+ññ tep yad agak. Ne kom+ññ amek n+ññl+g g+ñ,

bin bɪ mɪnɪm nop tɪb julak okok bin bɪ tap si tap tɪmel nep gɪlɪg gɪ mɪdelak ak mɪsɛŋ mɪdeb.

⁸ Based acɪk Ebrahim ak rek nep God nop nɪŋ dɪl, God mɪnɪm tari ageb ak mɪnɪm nɪŋɪd nep ageb, agɪl, agak rek nep gak. Nap karɪp lɪm ak mɪdek nɪŋlɪg gɪ God agak, “Ñɪ pai nak tɪk donɪgan tɪk dapel amnɪgab okok, nɪbep karɪp lɪm kɪb alap pɪs nep agnɪgain ak me, amɪl nɪb okok mɪdenɪmɪn,” agak. God nɪb agek, Ebrahim God agak karɪp lɪm nɪbak mɪdeb okok, agɪl, ma nɪŋak; God yɪp kod mɪdenɪgab, agɪl, abramek amnak.

⁹ Pen God karɪp lɪm nop ag lak am mɪdek karɪp lɪm nɪbak karɪp lɪm ne mer, bin bɪ ognap karɪp lɪm kɪri. Ne bɪ par okok nɪb rek mɪdek. Ne nɪg gɪl mɪdɪl, sel karɪp nep gɪl kɪn ajɪl, ñɪ ne Aisak nop tɪk dowak. Tɪk dapek kɪb gɪl, nap gak rek nep sel karɪp nep kɪn ajek. Aisak ñɪ ne Jekop nop tɪk dapek kɪb gɪl, ak rek nep sel karɪp nep kɪn ajek. Pen God karɪp lɪm nop ag lɪl Ebrahim nop agak ak, ñɪ ne Aisak Jekop kɪrop ak rek nep ag lak.

¹⁰ Pen Ebrahim, God karɪp lɪm kɪlɪs tep per mɪdenɪgab, agɪl, gɪ lak ak, am mɪdenɪgain, agɪl, gos nɪŋlɪg gɪ mɪdek.

¹¹ Ebrahim bɪ mɪlep lɪl, bine Sara bin waske mɪlep yɪb lɪl, mɪderek. Pen Ebrahim God nop nɪŋ dɪl, God mɪnɪm tari ageb ak mɪnɪm nɪŋɪd nep ageb, agɪl, agɪp rek nep cɪrop gɪnɪgab, agɪl, ñɪ Aisak nop tɪk dorek.

¹² Ebrahim bɪ bɪr kɪmɛb rek mɪdek ak pen ñɪ ne nɪbak tɪkek, tɪk dam dapɪl gel, cɪn bin bɪ konɪai yɪb nep, gap seb kab alaŋ sɪŋak konɪai yɪb nep mɪdeb rek, kab kɪlɪp airan ñɪg gol sɪŋak konɪai

yib nep mideb rek, wök pag ma nıpal rek ak, midobın.

¹³ Bı bırarık nep agebin nıb okok, God nop nıñ dıl, God mınım tari ageb ak mınım nıñıd nep ageb, agıl, agıp rek nep cınop gınıgab, agıl, kım lak. God kiro p tari tari agek, agıp rek nep cınop gınıgab, agıl, nop nıñ dı midelak ak pen God agak nıbak gek nıñıl ma kım lak. God kiro p tari tari agak ak, uđın ma nıñıl, par okok nıb rek gos kırı nep nıñıl, kısen God tap tep cınop ñınıgab agak ak cınop ñınıgab, agıl, tep gek nıñıl g gı mid damıl kım lak. Lım dai ar wagın aul midıl agölıgıpal, “Cın bin bı ke okok nıb yokop apıl lım dai ar wagın aul midobın,” agölıgıpal.

¹⁴ Bin bı mınım nıbak rek apal okok, karıp lım cın yıpıd gıl alap mideb ak, ag gos ak nıñıl, nıb apal.

¹⁵ Karıp lım kırı kırıg gıl olak ak gos amek, adık gı amblap pen adık gı ma amnlak.

¹⁶ Pen gos kıb kırı amnak God karıp lım tep seb kab ar alan sıñak. God ne pen kiro p karıp lım alap gı lı tep gıp ak me, cın nıpın God kiro p bin bı yad agek nabın ma gıp.

¹⁷⁻¹⁹ Pen God, Ebrahim agnıgain rek gınıgab aka, agıl, nop agak, “Ñı nak Aisak, ‘Tıkek tıkel tık dam dapıl gel koñai midenıgal,’ agnek ñı ak nep, nop dam ñag pak lıl, yıp sobok gı ñınımın,” agak. Agek, Ebrahim God nop nıñ dıl, God mınım tari ageb ak mınım nıñıd nep ageb, agıl, yıp agıp rek nep gınıgab, agıl agak, “Ñı yad nıbak tıkek tıkel tık dam dapıl gel koñai midenıgal agak mınım ak, God ne ma kırıg gınıgab; ñı yad nokım yıb ak

ñag pak len, ne gek kauyan wariknigab,” agil, ñi ne Aisak nop dam bid ar ak nag ñon gi lil, tu dil pinil linig gek, God agak, nig ma ginimn agak. Nib ak, ñi ne Aisak nop bir pis nep kimak rek lak ak pen nop komin dil dad adik gi amnak.

²⁰ Aisak pen kib gil ñi omal tik dowak. Ñi alap yib ne ak Jekop; ñi alap yib ne ak Iso. Pen nap Aisak ak rek nep God nop nin dil, God minim tari ageb ak minim ninid nep ageb, agil, bi milep yib lil, God agip rek nep ginigab, agil, ñi ne omal kirop tap tep kisen ginigab minim ak ognap ned ag ñak. Kimek, kisen agak rek nep gak.

²¹ Pen ñi ne Jekop ak rek nep God nop nin dil, God minim tari ageb ak minim ninid nep ageb, agil, agip rek nep ginigab, agil, bi milep yib lil man kmnig gek ñin ak, yir dai di tagep ne ak dil, God yib nop agek ar amek ninlig gi, ñi ne Josep ñi tikak omal ak kirop agil, God kirop mal di tep gil kod mid tep ginimn, agak.

²² Pen ñi ne Josep ak rek nep God nop nin dil, God minim tari ageb ak minim ninid nep ageb, agil, agip rek nep ginigab, agil, bi milep yib lil man kmnig gek ñin ak, Isrel bin bi ne okok kirop agak, “Kisen karip lim Ijip aul kirig gil, adik gi karip lim Kenan amnigabim. Ñin nibak, tinil yip okok sek damil nib nib ginimib,” agak. Agil kimek, kisen kiri agak rek nep gilak.

Mosis nop tik dapil we girek

²³ Mosis nonim nap ber mal ak rek nep God nop nin dil, God minim tari ageb ak minim ninid nep ageb, agil, agip rek nep ginigab, agil, ñi Mosis nop tik dapil, kil tep midek ak ninil, takin omal

nokim we gi ñer midek. Ijip Kinj Pero nop ma pirikrek.

²⁴ Mosis kib gil, ne ak rek nep God nop niñ dil, God minim tari ageb ak minim niñid nep ageb, agil, agip rek nep ginigab, agil agak, “Yip Pero pai ne ñi ne ma agnimel.

²⁵⁻²⁶ Lim dai ar wagin aul tap si tap timel gilig gi miden, yip tep ma ginigab; per per midenim, agil, Mesaia nop niñ den, yip ag junigal ak tep; pen Ijip bin bi ameb owep tap tep tep kiri okok yip tep ma gip agak. Yad bin bi God pis ken midel, kirop gi timel gipal okok eip mogim gil midenim,” agak.

²⁷ Pen Mosis ne God udin ma niñep ak nop niñ dil, misen niñip rek lek, kinj Pero nop milik kal niñak ak, ma pirikak. God nop niñ dil, God minim tari ageb ak minim niñid nep ageb, agil, agip rek nep yip kod midenigab, agil, God agak rek nep gil, Isrel bin bi kirop ponj dil karip lim Ijip kirig gil owak.

²⁸ Pen Mosis ne God nop niñ dil, God minim tari ageb ak minim niñid nep ageb, agil, agip rek nep cinop ginigab, agil agek, Isrel bin bi Pasopa sipsip ñilik okok pakil, lakañ dil kijon wagin pis pis yokel pismas gi pakek, dai ar alanj abe yokel pismas gi pakek, ejol apil Ijip bin bi ñi ned tik dolak okok magilsek ñag pak lilig gi, Isrel bin bi karip kiri ak amil ñi ned kiri okok ñag pak ma lak.

²⁹ Isrel bin bi God nop niñ dil, God minim tari ageb ak minim niñid nep ageb, agil, agip rek nep cinop ginigab, agel, Ijip kai kirop yik gel, kiri pen amil ñig solwara Sapai ak junig gel niñlig gi, God

gek ñig nɪbak lɪlɪg gɪ pɪs pɪs amek, lɪm mɪlep ar ak rek amɪl, pɪs kɪdadanj amnɪlak. Pen Ijip kai kɪrop yɪk gɪ dam nab nɪbak apelak, ñig apɪl kɪrop karɪk yɪpɪl yokek magɪlsek ñig ñɪbɪl kɪm saklak.

³⁰ Pen kɪsen Isrel bin bɪ God nop nɪɲ dɪl, God mɪnɪm tari ageb ak mɪnɪm nɪɲɪd nep ageb, agɪl, agɪp rek nep gɪnɪgab, agɪl, amɪl taun kɪb Jeriko kab wari kɪlɪs ak ñɪn aknɪb ar onɪd ak kɪs kɪs gel gel, kab wari ak pɪs nep yap pakak.

³¹ Bɪ si dep bin Rehap ak, God nop nɪɲ dɪl, God mɪnɪm tari ageb ak mɪnɪm nɪɲɪd nep ageb, agɪl, bin bɪ ne God mɪnɪm ne kɪrɪg gɪlak okok eip ma kɪmak. Tari gɪnɪg: Isrel bɪ omal taun kɪb Jeriko amer, kɪrop mal ñag pak lɪnɪg gelak, pen God Rehap nop agek, karɪp lɪm cɪn nɪɲ lɪnɪg opir, agɪl, dɪ kasɪn gek, komɪɲ mɪdɪl adɪk gɪ amnɪrek.

³² Pen bin bɪ God nop nɪɲ dɪl, God mɪnɪm tari ageb ak mɪnɪm nɪɲɪd nep ageb agelak, God ne kɪrop ke yɪb gak kesɪm okok titi gɪl agen parsek amnɪgab? Bɪ nak Gidion, Barak, Samson, Jepta, Depid, Samyuel bɪ okok abe, bɪ God mɪnɪm agep okok abe gɪlak gɪlak rek agen, mɪnɪm par kɪb amnɪgab.

³³ Bin bɪ nɪb okok God nop nɪɲ dɪl, God mɪnɪm tari ageb ak mɪnɪm nɪɲɪd nep ageb, agɪl, ognap bin bɪ karɪp lɪm ke tɪgon ognap kɪrop yɪk gɪ yoklak. Kɪrɪ gɪ tep gɪlak rek, God gɪnɪgain agak rek nep kɪrop gak. Ognap kɪrop kain sapeb layon mɪdelak nab sɪɲak dɪ yoklak ak pen God kɪrop kod mɪdek ma sulak.

³⁴ Pen ognap mab kɪb yɪnek nab sɪɲak dɪ yoklak ak pen kɪrop ma yɪnak. Ognap tu par kɪd dɪl kɪrop pɪɲɪl lɪn aglak ak pen pɪrɪk gɪ komɪɲ

amnɪlak. Bin bɪ ognap bin bɪ sain ak pen God kɪrop kod mɪdek kal kɪlɪs yɪb mɪdelak. Kiri pen pen gɪlɪg gɪ, amɪl ami bɪ karɪp lɪm ke nɪb okok kɪrop yɪk gɪ yoklak.

³⁵ Bin ognap nɪgmɪl sɪkop ñɪ pai kiri okok kɪmelak, God nop nɪŋ dɪl sobok gel, ne gek kauyan warɪklak.

Bin bɪ ognap God nop nɪŋ delak rek, kɪrop yur ñɪlak. God nop kɪrɪg gɪplap, kɪrop wɪsɪb yokel komɪŋ amblap ak pen, cɪn kɪmon God cɪnop gek warɪkɪl karɪp lɪm tep ne sɪŋak per per mɪd tep gɪn, agɪl, God nop cɪg gɪlɪg gɪ nep mɪdɪl nop ma kɪrɪg gel, kɪrop tapɪn gɪ tɪmel gɪl yur mab ñel ñel kɪmlak.

³⁶ Ognap kɪrop ag juɪl, yɪr dɪ tapɪn paklak. Ognap sen ñon gɪl dam mɪñ yoklak.

³⁷ Ognap kab ju pak lel kɪmlak. Ognap kɪrop so dɪl nab sɪŋak tɪb gɪ rɪk gɪ dai dai lɪlak. Ognap tu par kɪd dɪl, kɪrop pɪs nep pɪŋɪl lɪlak. Ognap kɪrop per nep gɪ tɪmel gɪl, yɪk gel gel koslam yɪb mɪdɪl, bin bɪ yɪm gep rek mɪdɪl, kaj meme sipsip wak dɪl walɪj rek yɪmɪl gɪ ajölɪgɪpal.

³⁸ Pen bin bɪ okok bin bɪ tep yɪb; bin bɪ tɪmel okok nab kɪrop sɪŋak ma mɪdeblap. Cɪn eip mɪdep rek ma lɪp, agɪl, kɪrop gɪ tɪmel gel gel, pɪrɪk gɪ amɪl mɪñ mab kab nep mɪdeb nab okok mɪdɪl, kab mɪgan lɪm mɪgan okok kɪn tagölɪgɪpal.

³⁹ Bin bɪ agebin nɪb okok, God nop nɪŋ dɪl, God mɪnɪm tari ageb ak mɪnɪm nɪŋɪd nep ageb, agɪl, agɪp rek nep gɪnɪgab, agel, God kɪrop magɪlsek, gɪ tep yɪb gɪl bin bɪ komɪŋ tep yad mɪdebɪm, agak. Pen God kɪrop tap tep ñɪnɪgain agak ak, tap tep ak ñɪn nɪbak ma dɪlak.

40 Tari ginig: God cinop tap tep yib ñinigain, agil, gos nihak rek, ñin kisen nokim nibak nep, kiri bin bi okok abe, cinop bin bi abe cinop magilsek dil gek, kabsek am jim ñil bin bi siñ ne midenigabin.

12

1 Pen bin bi konai nep agesin nib okok cinop pinil kis kis gilig gi midebal rek, tap gos kib nipin okok kirig gil, tap si tap timel cinop kasek cig ginimih rek lip ak kirig gil, kilis gil God kanib cinop ag lip ak pig gi rikid ag amil amnin.

2 Jisas agak rek, cin God nop nih dil, God minim tari ageb ak minim nihid nep ageb, agil, kisen God minim ageb ak magilsek misen nep nih tep ginigabin. Jisas nop mab kros bak alañ ñag pak linig gel, yip bi timel rek ñag pak lel nabin dinigain, agil ma agak. Kisen karip lim seb kab ar i oklan siñak miñ miñ yib ginigain, agil, cinop bin bi nen agil kimil, warik am God ñinmagil yipid pis ken ar ne siñak bisigak. Nib ak, per per nep Jisas nop nep gos nihlig gi midon.

3 Bin bi konai nep Jisas nop milik kal nihil gi timel gil gel amek, ne ma pirikak ak me gos nihnimib. Nibi Jisas gak ar nibak gos nihil, nig aknib rek nep gil, gos sek midil, God ageb rek nep gilig gi midenimib.

4 Jisas ne Seten eip pen pen gak ak, bi okok nop mab bak alañ ñag pak lel kimak. Nibi pen, Seten nibep tap si tap timel ginig lip gek, nig ma gin, agil, nop eip pen pen gipim ak, nibep ma ñag pak lipal.

⁵ God nɪbep ñi pai yad, agɪl, mɪnɪm tep agek
God Mɪnɪm ak ñu kɪl tɪklak ak saköl gɪpɪm aka?
Ne agak,

“Ñi pai yad sɪŋ aul!

Bɪ Kɪb ak nɪbep tɪmɪd uknɪg mɪker ñɪnɪgab
ak,
gos kɪb ma nɪŋnɪmɪb.

Bɪ Kɪb nɪbep ag gɪnɪgab ak,
cɪnop pɪs nep kɪrɪg gɪp, agɪl,
gos par ma nɪŋnɪmɪb.

⁶ Bɪ Kɪb bin bɪ mɪdmagɪl lɪp okok kɪrop tɪmɪd
uknɪgab.

Ñi pai ne okok me, kɪrop magɪlsek mɪker
ñɪnɪgab,” agak.

⁷ Nɪb ak, koslam mɪdenɪgabɪm ak, gos par ma
nɪŋnɪmɪb; God cɪnop tɪmɪd ukeb, agɪl, gos sek
mɪdenɪmɪb. Nɪbi nɪpɪm, nap sɪkop okok ñi pai
kɪri okok magɪlsek tɪmɪd ukpal.

⁸ God ne ñi pai ne magɪlsek tɪmɪd ukɪp. God
nɪbep tɪmɪd ma uknɪgab ak, nɪbi ñi pai ne mer,
ñi pai nap sek ma mɪdebɪm ak me, nɪbep tɪmɪd
ma uknɪgab.

⁹ Bapi cɪn lɪm dai ar wagɪn aul mɪdebal okok
cɪnop tɪmɪd ukel, tep ukpal ak, agɪl nɪpɪn. Nɪb
ak rɛk, Bapi cɪn seb kab ar alaŋ mɪdeb ak cɪnop
tɪmɪd ukek, tep yɪb nɪg gɪp, ag nɪŋɪl, komɪŋ
mɪdon.

¹⁰ Bapi cɪn lɪm dai ar wagɪn aul tɪmɪd ukpal
okok, ñi pai sɪkol mɪdobɪn won sɪkol ak nep,
gos kɪri ke nɪŋɪl cɪnop tɪmɪd ukpal. Pen God
cɪnop nen agɪl, sɪŋ mɪdebin rek nep mɪdelan,
agɪl, cɪnop tɪmɪd ukɪp.

11 God c̄inop t̄im̄id ukeb won ak tep ma ḡip ak pen t̄im̄id ukek, nag tep ar n̄ibak n̄iη̄il, kapkap m̄id̄il ḡi tep ḡil̄ig ḡi nep m̄idon̄igab̄in.

God tap ne okok nep gos n̄iη̄l̄ig ḡi m̄iden̄im̄ib

12 N̄ib ak me, ñ̄in tob kalau gek ow̄ip ak, yokop ḡip, aḡil, war̄ik am̄il ap̄il gem k̄il̄is ḡin̄im̄iη̄.

13 Kan̄ib ȳip̄id ḡil tep tep ar ak amem, tap ognap tob gol n̄ibep okok p̄ig juon̄im̄iη̄, k̄il̄is ḡil amem amem ȳim ñ̄ek kom̄iη̄ l̄in̄igab.

14 Bin b̄i okok eip maḡilsek kapkap j̄im ñ̄il m̄idon, aḡil m̄iden̄im̄ib ak pen God bin b̄i s̄iη̄ ne m̄iden̄im̄ib. God bin b̄i s̄iη̄ ne okok nep B̄i K̄ib nop n̄iη̄n̄igal.

15 N̄ibi n̄iη̄ tep ḡil, God c̄inop ȳim̄ig n̄iη̄il d̄i tep ḡip ak ma k̄ir̄ig ḡin̄im̄ib. N̄iη̄ tep ḡin̄im̄ib, nab n̄ibi okok bin alap b̄i alap gos t̄imel n̄iη̄il, bin b̄i ognap gos t̄imel n̄ibak agen̄igab ak, k̄iri pen ak rek nep gel gel, bin b̄i kon̄ai nep k̄irop as̄iη̄ n̄ibak ul̄ikn̄im̄iη̄ rek l̄ip.

16 N̄iη̄ tep ḡil, nab n̄ibi okok bin alap b̄i alap bin si b̄i si ma ḡin̄im̄iη̄. N̄ibi maḡilsek God tap ne okok nep gos n̄iη̄l̄ig ḡi m̄iden̄im̄ib. Iso b̄irar̄ik nep gak rek ma ḡin̄im̄ib. Iso ne God tap ne okok gos ma n̄iη̄il, yuan gek, tap ñ̄iη̄in, aḡil, God nap Aisak tap tep ñ̄ak ak, Aisak ñ̄i ne ned ak Iso nop ñ̄in̄ig gak ak, Iso ñ̄i ned m̄id̄il d̄ipkop ak, pen tap tep n̄ibak tap yokop rek lek ne k̄ir̄ig ḡil, tap maḡil ak nep dak.

17 Pen n̄ibi n̄ip̄im, nap Aisak tap tep ñ̄i ned Iso nop ñ̄in̄ig gek tap tep n̄ibak, Iso ma dak ak me, k̄isen map̄in gek s̄il aḡl̄ig ḡi, kauyaη̄ d̄in̄im, aḡil,

kanib dinimih alap ma midek, mapin yib gek sil
aglig gi midek.

God per komih mideb ak karip lim ne ak opim

¹⁸ Isrel bin bi karip lim Sainai Dim mideb ak
amil dim nibak wagin sihak apel, mab kib yib
yini, kislim yib apil, yigen kib dil gek, udin kiri
ke nihlak. Pen nibi karip lim nibak rek ma opim.

¹⁹ Akil magil minim kib ak agil, minim seb kab
ar alaj nib alap agek, bin bi okok pirikil Mosi
nop aglak, “Ake! Minim ageb nibak rek, minim
ognap agek ma nihin,” aglak.

²⁰ Tari ginig: God minim ned ag lak ak Isrel bin
bi okok ag ninig gi Mosi nop agak, “Bin bi, kaj
meme, kaj sipsip tap okok dim nibaul apenimel,
kab ju pis nep pak linimb,” agak. Minim nibak
nihel midmagil kirop pis nep kir gak.

²¹ Tap gak nibak nihil piriklak ak, Mosi ak rek
nep nihil agak, “Yad jep jep dil pirikebin,” agak.

²² Nibi pen Sainai Dim nibak ma opim; nibi
Saion Dim opim. Saion Dim opim ak, God per
komih mideb ak karip lim ne ak opim, karip lim
Jerusalem seb kab ar alaj, ejol konai yib nep min
min gilig gi midebal sihak, karip lim nibak opim.

²³ Bin bi Krai minim tep ak nih del, God kirop
ni ned rek dil, ni pai yad, agil, yib kirop karip lim
ne seb kab ar alaj sihak nu kil tikip; kiri mogim
gil min min gilig gi midebal sihak, nibi karip lim
nibak amil, Krai nop nih dipal okok eip jim nil
midebim. Krai nop nih dipim ak me, God bin
bi okok magilsek minim kib agnigab God ak eip
jim nil midebim. Bin bi karip lim ar wagin aul
midil, God nop nih dil, God Minim ageb rek gil,

bin bi komiŋ tep ne miðil kiðil, kaun kiri amil, God eip bin bi siŋ ne miðebal bin bi okok eip jim ñil miðebim.

²⁴ Jisas ne God minim tep kisen nib dapil bi nab nib miðeb ak nop nep opim. Ken niamam Ebol nop ñag pak lek lakañ yowak ak, minim kib yib dak; pen Jisas cinop nen agil kimek lakañ ne yowak rek, God eip jim ñil miðojin rek lip.

Niŋ tep ginimib

²⁵ Nib ak, niŋ tep ginimib. Bin bi Sainai Dim wagin siŋak miðil, God minim agak ak ma dilak okok, komiŋ amnimel rek ma lak rek ak, God karið lim seb kab ar alaŋ siŋak nib minim tep kisen nib ak agak ak kirig genigabin ak, cin ak rek nep komiŋ amjin rek ma linigab.

²⁶ Ñin ned nibak God kiroð minim agek niŋlig gi, monmon rek dak. Pen cinop agak, “Kisen aknib rek kauyaŋ gen, lim dai wagin aul abe, seb kab ar alaŋ abe magilsek kikaun ginigab,” agak.

²⁷ God minim magil “Kauyaŋ” agak nibak niŋil niðin, tap per ma miðenigab agil gi lak okok magilsek kir ginigab; tap per per miðenigab agak tap okok nep miðenigab.

²⁸ Nib ak, cin karið lim kikaun ma gep, karið lim per per nep kilis miðep, karið lim tep yib amnigabin rek, tep aglig gi miðil, God nop niŋ di kilis gil, Bi kilis ke sek miðeb ak gos niŋlig gi, yib ne agon ar amnaŋ.

²⁹ God cin mab ke yineb rek miðeb.

13

Ai mam ognap kiroð midmagil yib lin

¹ Krais bin bî okok eip ai mam rek pen pen mîdmagîl lîlîg gî nep mîdenîmîb.

² Krais bin bî okok nîb nîbep pîs ken apenîmel, kîrop dî tep gînîmîb. Bin bî ognap, bin bî okok nîb apel, bin bî yokop okok nîb apebal, agîl, ag wasu dîl, bin bî mer, ejol ognap kîrop ag wasu dîpal.

³ Krais bin bî ognap mîñ mîdenîmel, cîn eip mîñ mîdobîn ag gos nîñîl kîrop gî tep gînîmîb. Krais bin bî ognap koslam mîdenîmel, cîn eip koslam mîdobîn ag gos nîñîl kîrop gî tep gînîmîb.

⁴ Ber mal dîl, gî tep gîpir. Kîrop ber mal gî tîmel ma gînîmel. Pen ber mal dîl, kîsen bin si bî si gînîgair okok abe, bî praj bin praj bin si bî si gînîgal okok abe, God kîrop mînîm kîb yîb agnîgab.

⁵ Tap cîn dîpîn okok sîkol gîp, agîl, agon kîlnok kîbap gol mani tap okok gos kîb ak ma nîñnîmîb. Tap sîkol cîn mîdeb ak tep mîdeb, agîl gos nîbak nep nîñnîmîb. God agak,

“Nîbep ma kîrîg gînîgain;

nîbep eip per per nep mîdenîgain,” agak.

⁶ Nîb ak, gos sek mîdîl agîn,

“Bî Kîb yîp kod mîdeb rek, ma pîrîknîgain.

Bin bî ognap yîp gî tîmel gînîmel rek ma lîp,” agîn.

⁷ Bî kîb kîri nîbep God Mînîm tep agel nîpek ak gos nîñîlîg gî mîdenîmîb. Kîri God nop nîñ dîl, mînîm ne ageb rek gel amek kîmlak ak gos nîñîlîg gî mîdîl, nîg aknîb rek nep gîlîg gî mîdenîmîb.

⁸ Jisas Krais ned mîdolîgîp rek, mîñî nîb aknîb rek nep mîdeb; pen mîñî mîdeb rek, kîsen per per nep nîb aknîb rek nep mîdenîgab.

9 Bin bî ognap nîbep mînim esek ke ke agenimel ak nîñîl ma dînimîb. God nîbep yîmig nîñîl, dî tep gîl, kod mîd tep gîp ak nep gos nîñîl, mîdmagîl nab nîbi adañ kîlîs dîl, gos sek mîdenimîb. Pen tap ñîñeb lo okok gos alap ma nîñnimîb. Bin bî tap ñîñeb lo okok kîsen gîl mîd tep ma gîningal.

10 God nop tap sobok gep bî okok, God sobok gep karîp ak mîdîl tap pak bîd ar sîñak God nop sobok gîpal bî okok, tap bîd cîn ar mîdeb ak ñîñnimel rek ma lîp.

11 God nop tap sobok gep bî okok kaj kau kaj meme pakîl lakañ ak dam God nop tap sobok gep bî kîb yîb ak nop ñel, ne pen bin bî tap si tap tîmel gîpal, agîl, God nop sobok gîning, dam Karîp Ñîlîk Mîgan Sîñ Ke Yîb ak soñ gîp. Nonîm ak pen dam, mîdebal sîñ ar sîñak dagîlel pîs nep yîn sîbok ñîb amîb.

12 Nîb ak rek, Jisas bin bî tap si tap tîmel gîpal gac nîbak lakañ yad ke lîg gî yoknim, agîl, taun kîb Jerusalem kîjoñ sîñ ar sîñak amîl, yur kîb dîl, lakañ yapek kîmak.

13 Nîb ak, cîn Jisas nop kîsen gîl, bin bî yokop okok gel amîb nag ar ak kîrîg gîl, sîñ ar ak amon, nop ag julak rek cînop ak rek nep ag junîmel.

14 Tari gîning: lîm dai ar wagîn aul per per mîdojîn kau alap ma mîdeb ak pen kîsen karîp lîm seb kab ar alañ sîñak amîl per per mîdojîn, agîl, kod mîdobîn.

15 Nîb ak, cîn per per nep, Jisas Bî Kîb cîn, agîl, yîb ne agon ar amnan. Nîg gon, God udîn yîrîk ne tap sobok gep tep rek lîningab.

16 Bin bi ognap okok kirop di tep gil, gi tep gil, tap cin ognap kirop nonim li ñin. Nig gon, God niñil tap sobok gep tep rek lek, miñ miñ ginigab.

17 Bi kib nibep kod midebal okok, minim kirop dil, agnimel rek ginimib. God wög gipin ak God niñek tep ginimij, agil gos ak niñlig gi nibep per nep niñ tep gil kod mid tep gipal. Nib ak, kiri tap tari ginimib agnigal ak, ak rek nep ginimib. Nig genigabim ak, tep gek niñlig gi wög kiri ginigal. Pen agnigal rek ma ginigabim ak, wög ginig ginigal ak ginigal ak pen tep gek niñlig gi ma ginigal. Nig gel, nibep kod mid tep ginimel rek ma linigab.

Nibi God nop sobok gem, ne cinop kod midonimij

18 Pen nibi God nop sobok gem ne cinop kod midonimij. Cin gos omal mer, gos nokim nep niñil, tap tari ginigabin, God Minim ageb rek nep gilig gi midon, agil gos ar ak nep nipin.

19 Yad tap kib alap kilis gil nibep ag niñebin: God nop sobok gem, ne gek, nibi midebim siñak kasek ninim.

20-21 God minim tep per per midep ak, Bi Kib cin Jisas lakañ ne yapil kimak minim tep nibak midep nep mideb. Lakañ ne yapil kimek God gek ne warikil Sipsip Mikep Bi Kib Yib mideb. God bin bi di tep gek kapkap mid tep ginigal ak, nibep ak rek nep tap tep ñek, tap tari tari God ginimib agnigab ak, ginigabim. Pen Jisas Krais midmagil nab cinop adanj midil, God ne cinop bin bi tipeg bin bi rek midenigabin agnigab ak, Jisas Krais cinop gek nib aknib rek nep midenigabin. Nib

ak, Jisas Krais yib nop per per nep agon ar amnaŋ. Nib aknib rek tep.

Minim dai ognap

²² Pen ai mam sikop. Mij ulep nu kil tikesin nibaul, minim agebin ak niŋ tep gil dinimib.

²³ Mam cin Timoti nop min lilak ak, mini mis owip. Ulep apenigab ak, eip ninigabir.

²⁴ Bi kib nibi okok abe, God bin bi ne okok abe, nibep magilek “Midebim?” agebin. Krais bin bi ne karip lim Itali nib okok nibep “Midebim?” agebal.

²⁵ God nibep magilek yimig niŋil di tep gil kod miden.

MINIM KOMIN
The New Testament in the Minimib dialect of the
Kalam language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Minimib long Niugini
copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Minimib (Minimib dialect of Kalam)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0. You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-02-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023
c3b0a7e5-6c23-5e97-9419-62054c911996